ETIOPIENII
IN
DACIA PREISTORICĂ

Cu 15 ilustrațiuni intercalate în text.

1 9 2 6

Tip., Stereotip. și Legăt. de Cărți „LUCIA", Calea Plevnei 158, București.

ETIOPIENII
IN
DACIA PREISTORICĂ

DE

G. M. IONESCU
Directorul Gimnaziului din Cavarna jud. Caliacra

BUCUREŞTI

Tipografia, Stereotipia, Legătoria de cărţi „LUCIA" Calea Plevnei 158.

Toate exemplarele vor purta semnătura autorului.

PREFAŢĂ

Un nou popor, s'a descoperit în *Dacia preistorică;* de astă dată însă, de rasă etiopiană şi de culoare neagră-gălbue sau bronzata. Şederea lui aici, a lăsat urme adânci în nomenclatura noastră: etenică, heraldică şi geografică, cum a fost denumirea Daciei preistorice de: Etiopia, apoi Arabia şi printr'o lungă evoluţiune *Basarabia.* Aceste consecinţe au fost, surprinse, cu o intuiţiune genială de profesorul Haşdeu şi pe cari le a documentat, aşa, cum numai el ştia să le documenteze, încă de pe la anul 1870. In Occidentul Europei, nici nu se bănuia macar pe atunci, de urmele existenţei Etiopienilor pe acolo. De abea după 31 de ani de la documentarea negreţei Românilor de către Haşdeu, să descopere în anul 1901, de canonicul Villeneuve, în grota Copiilor de la Grimaldi, două schilete fosile etiopiene; iar Pietre—ceva ma târziu,—descopere în grotele de la Grimaldi şi Barma—Grande (Italia), cum şi în alte localităţi, statuete etiopiene cu steatopighie. Urmează apoi, descoperirele diferitelor schelete şi statute steatopighe în diferite ţări, din Occid. Europei şi de care ne ocupăm in acest studiu. Dar Haşdeu, n'are nici o cunoştinţă că Dacia preistorică era numită de streini Etiopia de la Oceanos Potamos (Dunărea de jos). Această descoperire a făcut'o N. Densuşanu în lucrarea sa *Dacia preistorică* Dar nici N. Densuşanu, nu bănuia măcar, de unde devine numirea de Etiopia, Daciei preistorice. Această am documentat'o noi în studiul de faţă. Haşdeu însă ştia, că Dacia preistorică a fost numită de streini: „Arabia. Tartaria" „Ţara neagră" „Vlahia neagră" „Cumania neagră" etc. de şi Românii, nu s'au numit nici o dată pe ei însuşi, nici Etiopieni, nici Arabi, nici Tatari, nici Cumani Negri nici Vlachi negri, ci ei s'au numit numai Români, Vlachi, Ungrovlachi şi foarte rar Basarabeni (sec. XIII—XV); Totuşi Haşdeu, neputându-şi explica de unde vine atâta negreaţă pe capul Românilor, a căutat să-şi explice faptele şi lipsându-i elementul ştiinţific de oarece n'avea de unde să-l aibă, *a luat efectul drept cauză,* conchizând:

a). că cuvântul *Arab*, vine de la Sarab (numele castei nobilitare la Daci, şi.

b). că negreață atribută de streini Românilor, vine de la cele trei capete negre din stema Basarabilor, publicată în geografia olandezului Levin Hulsius (1597) ceia ce noi știm că e cu totul din contra.

Noi folosându-ne de descoperirile scheletelor și statutelor cu steatopighie etiopiene, din diferite țări ale Occidentului Europei cum și din diferitele opere ale diferiților savanți paleontologi apoi, a ,scriitorilor clasici greci, latini și Români, am urmărit în special anchetă Profesorului Verneau, care a venit cu ea până la Dunăre. De aici am continuat'o noi în Țăr'le Române și astfel am putut stabili istoricește și geograficește, existența și șederea acelui popor aici, la Carpați și Dunărea de jos. Este drept că multe fapte ne rămân necunoscute din timpurile cele mai vechi până la Sarabii primitivi și chiar după alipirea la acest nume a titlului de ban.; ne lipsesc texturi ne lipsesc chrisoave, dar nu ne lipsește de astă dată perspectiva istorică a continuității elementului românesc de la Corpati și Dunărea de jos cum foarte just se exprima oare—când în această privință, profesorul Hasdeu.

G. M. Ionescu

29 Decembrie 1925

CAP. I

INTRODUCERE.

1 Etiopienii emigrați în Occidentul Europei în timpurile preistorice.

Dacia preistorică în lungul șir de veacuri prin care a trecut, prin situațiunea ei geografică la porțile Orientului, a adăpostit între alte popoare, și o populație, de rasă etiopiană, cu începere din timpurile neolitice și poate chiar de pe la finele paleoliticului; dar în tot cazul, la noi e sigur, din perioade aramei, și bronzului.

Când au venit și cum au venit Etiopienii aici, cum și consecințele ce le-au lăsat, le vom expune pe larg în cursul acestei lucrări. De ocamdată însă trebue să vorbim despre descoperirele scheletelor fosile 1) și ale statuetelor cu steatopighie etiopiene, descoperite în occidentul Europei.

Aceasta o facem din două puncte de vedere: a) că au existat și pe acolo etiopieni în grupe compacte ca și pe la noi și b) Că prin mijlocu descoperirilor făcute, am putut să fixez și la noi în mod precis, existența lor aici la Carpați și Dunărea de jos. Săpăturile archeologice, făcute în Apusul Europei, de către diferiți savanți francezi, englezi, germani și americani, au scos la lumina istoriei, popoare noi cu o civilizațiune ne-bănuită până acum. In terenurile de la finele vârstei Musteriene, s'au descoperit schelete, fosile, care sub. raportul formei corporale, nu se asemănau cu scheletele Europenilor. Mulți paleontologi, studiind structura osoasă a acestor indivizii, rămâneau fără cuvânt, ne-putându-și explica de unde venise această rasă streină aici:

In anul 1901, Iunie 3, Canonicul Villeneuve, însărcinat de prințul Albert de Monaco, să facă săpături archeologice în grota copiilor de la Grimaldi, (Italia) a descoperit două schelete omenești într'un depozit, aparținând vârstei musteriene. Descoperirea de la Grimaldi probează

1) Când un cadavru este îngropat într'un pământ văros, oasele lui în contact cu varul, dobândesc o consistență, ori o tărie, care le petrifică și astfel resistă putrefracțiunei,

că omul de Neandertal, nu era singura formă omenească pe pământ, pe la mijlocul timpurilor pleistocene (epocei Quaternare.) Aceste două schelete găsite în acelaş teren, au fost studiate de către D-l D-r Verneau, profesor la musăul de paleontologie din Paris, din care a făcut tipul unei noui rase, remarcabile prin caracterele ei negritice şi a numito rasa de Grimaldi [1]) Afinităţile lor negritice sunt indicate prin calităţile lor cefalice adică: cu nasul turtit, iar nările largi şi rotunde ca gura unui burlan de scurgere 2) Ei seamănă cu grupul populaţiunelor din sudul Africei şi anume cu Hotentoţii ori Boşmenii (cuvântul este englezesc şi însemnează oameni de tufă şi, care, comparati cu aetuala Venus hotentotă, vezi figura 14) au aceiaşi dolichochefalie, acelaş prognatism, aceiaşi platirinie, aceiaşi desvoltare a feţii în lărgime, aceiaşi formă de mandibule aceiaşi macrodantism [3]) vechimea Negroizilor descoperiţi de Villeneuve la Grimaldi, se urcă pe treptele timpului, până la începutul vârstei Renului care limitează Musterianul, dacă nu se **confundă** cu dânsul. Rasa negroidă trebuie să fi fost înfloritoare unde-va zice D-l M. Boule, întro regiune deosebită de aceia pe care o ocupa **homo Nean dertalensis** şi în special pe coasta de Aur (Nisa). unde omul de Neanderthal, probabil nu pătrunsese nici odată 4) Abatele Villeneuve ne spune că scheletele negroizilor, erau într'o groapă de 75 c m. adâncime săpat în depozitul civilizaţiunei aurignaciene [5]) D-l D-r Verneau, nu s'a mulţumit numai cu atâta, ci a căutat să găsească şi metisii ori corciturile, din diferite epoce preistorice, mai întâiu a celor 2 rase negritice şi negroide şi cari par a fi deosebite 6) El le examinează în mod amănunţit şi obsearvă că ar fi existat oare cari legături de înrudire între ele. D-l Verneau declară, că ei au putut fi strămoşii vânătorilor Renului. Nemulţumit cu aceste constatări, întrepinde o lungă şi laborioasă anchetă, pentru a afla printre populatiunile preistorice şi moderne şi acele survivanţe, sau reapariţia tipurilor de la Grimaldi după legile atavice.

Munca sa a fost încornată de succes; el a aflat în Bretagne ca şi în Elveţia, cum şi în nordul Italiei, că a vieţuit în epoca pietrei lustruite, în vârsta bronzului, ca şi în timpul primei vârstea fierului, indivizi de asemenea natură. Un oarecare număr de indivizi, se distingeau de contemporanii lor, prin câteva trăsături şi mai cu seamă prin dolichocefalia craniului lor; câte o dată printr'un

1) Eugen Pitard *Les Races et l' histoire Paris 1924 p. 81*
2) Marcelin Boulle Les hommes fossiles Paris 1923 p. 185 cf. E Pittard opcit.
3) Idem ibid p p. 274, 276.
4) M. Boulle op cit p. 281—282,
5) Id ibid p. 286-286
6). Id. ibed p. 308

prognatism enorm un nas lat, nări largi şi rotunde. Ecestiunea cazurilor de atavism parţial, cu cranii neolitice cum sunt Bretonii din Conguel la care atavismul este complect. A mai aflat doi indivizii neolitici la Chambland în Elveţia aproape de Lausanne. Ei sunt ne-

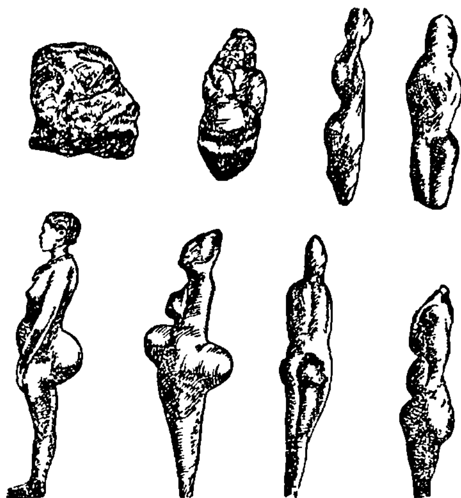

Fig. 1. Statuete etiopiene cu steatopigie, descoperite in grotele de la Grimaldi şi Barma Grande (Italia) dupe M. Boulle Les Hommes fosiles.

groizi, nu numai prin craniile lor, ci şi prin proporţiile membrilor lor. El a mai descoperit, că diferite morminte liguriene, lombarde, din vârsta metalelor, au lăsat urmele unui element negroid. Toate aceste fapte zice D-r Verneau arată că cei 2 indivizi de la Grimaldi sunt în adevăr reprezentanţii unei rase, care au jucat un rol important, în Europa Occidentală. Dacă ar fi fost vorba de indivizi rătăcitori, îngropaţi accidental la Bausse—Rousse, nu s'ar fi văzut influenţa lor, arătată prin atavism, în epoca neolitică şi în timpul primelor vârste ale metalelor de la peninsula Armoricană, până în Elveţia şi în tot nordul Italiei. D-r Profesor Verneau, mai semnalează alte schelete de Negroizi în neoliticul din Ilyria şi din Peninsula Balcanică. Dar nu numai în timpurile preistorice, rasa Grimaldi s'a întins influenţa ei, ci şi în timpurile moderne şi chiar până astăzi să resimte acea influenţă. Aşa că D-r Verneau, a putut observa, fie asupra craniilor moderne, fie asupra diferitelor persoane, care trăesc şi astăzi în Piemont, Lombardia Emilia, Toscana şi Valea Ronului, numeroase caractere ale vechei rase fosile. Persistenţa reaparişei a acestor caractere. pe cari antropologiştii le cunoşteau încă

de mult, dar nu sosise timpul ca să le înţeleagă şi cum să şi le explice. Astăzi, însă se explică în mod definitiv, prin prezenţa elementului etiopian negritic şi negroid, prin metişi ori corcituri, cari dovedesc urmele unui popor numeros. Ca să se descopere încă azi, atâtea urme ale unui tip etnic, cu caractere cari amintesc pe ale acestor pe cari'i-am observat prin atavism ai rasei de la Grimaldi, Dr. Verneau declară că a trebuit forţamente, ca această rasă, să fie reprezintată altă dată, în părţile noastre, printr'un grup. Tot el adaugă mai departe „Trebue deci s'admitem, că un element aproape negritic, a vieţuit în Europa sud Occidentală, către Kuaternarul mijlociu, între rasa de Spy (Neandertal) şi cea de Cro-Mag non [1]) Troglodihţii de la Grimaldi, sunt de o forţă herculiană După P. Broca, ei au talie de 1 m. 80 iar după Rivieres de 1 m. 87. Prin proporţiunile membrilor lor—zice Dr. Verneau,—oamenii de Grimaldi, să depărtează de Europeni şi se apropie de rasele negritice [2]) Etnografia din sudul Africei, prezintă mari asemănări cu etnografia populaţiunilor noastre, din varsta Renului, fără a mai vorbi de instrumentele de piatră, pe care le vedem mai târziu, că prezintă asemănări isbitoare.

Peringuey: directorul museului de la capul de Bună speranţă, ne spune, că în oare care morminte, de pe litoralul sud-African, se găseşte o industrie solutreiană, ei au şiruri de mărgele făcute din scoici marine, Unul din aceste coliere ne spune acelaşi savant, reamintesc pe acele ale omului de Manton. Arta parietală boşimană, se aseamănă extraordinar, cu acea din cavernele franceze. Cele 2 centre sunt legate printr'un lung lanţ de opere din Franţa la capul Bunei speranţe prin Spania, Africa de Nord, Sudan, Tchad, Transvaal, Toate acestea, ne duc a considera, că continentul African, a fost un centrude importante emigraţiuni, jucând un mare rol în popularea Europei meridională. Incă odată, nu trebue de uitat, că Negroizii de Grimaldi samănă foarte mult, cu scheletele Hotentoţilor ori Boşimanilor [3]) Mare fu uimirea anttropologiştilor ne spune profesor E. Pittard [4]) când a apărut, primul memoriu al D-rului Verneau. Ce însemnează prezenta acestor indivizi se întreabă Verneau pe solul European? a căror morfologie, este atât de deosebită, de acea a oamenilor fosili, descoperiţi până atunci? Era cestiunea de caractere excepţionale? de un fel de anormalitate morfologică? Ori trebuia pusă problema unei rase africane, care ar fi pătruns într'un timp foarte îndepărtat pe pământul european? Dr. Verneau conchide în modul următor, *Un fapt rămâne câştigat*

1). Id, ibid p. 308
2) N. Densuşeanu Dacia preist. p. 912
3) Seglax op. N. D. Oacra Prust p. 912
4). Les Races etil, histoir c. p. 81

şi anume: anterior rasei de Cro-Magnon (*vârsta Renului*) *şi posterior* rasei de Spy. (omului de Neanderthal) un alt element etnic avea reprezintanţi în regiunile noastre (adică în franţa) şi ca acest element avea caracter negroid. Dacă eu am parvenit zice Dr. Verneau să le demonstrez, mi-am atins scopul. Tot în grotele de la Grimaldi, şi Barma Gamde s'au descoperit pe lângă scheletele fosili Etiopiene şi statuete de zeităţi femenine-steatopighe de aceiaşi origină şi despre care vom vorbi mai departe.

2 Statuete etiopiene descoperite în Occidentul Europei.

Alte descoperiri fericite, au venit să confirme în mod strălucit prezenţa Etiopienilor, atât în Europa apuseană, cât şi în Ţările Române, unde s'au descoperit statuete identice.

Piette, este celebru prin descoperirile şi culegerile lucrărilor de artă remase de la troglodiţii perioadei Quaternare. Solomon Reinach a descris statuete în steatită, aflate în aceiaşi grotă de la Baoussé-Roussé. Ele au fost culese de Iulian în una din grotele numite *La Barma Grande*. Colecţiunea aceasta este compusă din cinci statuete femenine remarcabile între altele prin desvoltarea mamelelor şi regiunilor fessiere; iar la 2 dintre ele trebue a insista asupra caracterului particular *de steatopighie*, pe care-l presintă vezi fig. No. 1 steatopighia, este un caracter african. Deci se găsesc în acelaşi loc, schelete negroide şi statuete cu steatopighie şi aceasta prezintă fapte de cel mai înalt interes. Dar interesul în această direcţiune nu este sfârşit. Opt ani, după aflarea scheletelor negroide, Szombatty, publică fotografia unei figurine de 11 cm. descoperită în terenul aurignacian de la Vilendo f (Bohemia) într'un strat de lösse (lut galben) în staţiunea paleolitică. Ea reprezintă o femeie goală, ale cărei părţi subfesiere sunt extraordinar de desvoltate, mamelile enorme, vintrele proeminente, şoldurile pline de grăsime; reamintesc caractere de aceiaşi natură ca la bătrânele femei bosmene. Părul este aranjat prin fâşii mici tufoase. [1])

S'au mai găsit statuete etiopiene din epoca aramei la Sultan —zelo în Macedonia sârbească şi N. Jupanici, directorul Muzeului din Lubliana (Leibach) scrie în Revue anttropólogique din 1919 pag. 32, că aceste statuete, ar reprezinta pe primii locuitori ai Serbiei [2]) In 1912 Dr. Lalanne găseşte în gismentul de la Laussel (Dordogne Franţa mai multe basoreliefuri, a căror valoare este imensă pentru cestiunea care ne preocupă. Două dintre acestea reprezintă pe un om şi pe o femeie. Fără a intra în detalii inutile, spunem

1). E. Piturd op. cit. p. 83.
2) M. Boulle op. cit. p. 28 şi 282.

că reprezentaţiunile femenine sunt caracterizate printr'o steotapighie foarte pronunţată şi cu mamelile voluminoase. In momentul când eşea de sub tipar lucrarea D-lui Eugen Pittard, o nouă descoperire de statuete cu steatopghie a fost semnalate prin D-l Saiut Perier [3])

Am văzut că D-l Profesor Vernean, a venit cu ancheta sa până la Dunărea de jos şi D-l M. Boulle o sfârşeşte cu studiul lui Jupanici prin care afirmă că primii locuitori ai Serbei ar fi fost negretici.

Noi cont'nuăm mai departe ancheta D-rului Verneau în Dacia Preistorică, nu însă sub toate raporturi sub care a urmărit-o savantul nostru, ci numai sub anumite raporturi şi acestea în trăsături generale. Să vorbim acum despre Etiopienii din Dacia Preistorică.

3) Eug. Pettord op. cit. p. 73

C A P. II.

1. Când şi pe unde au venit Etiopienii în Dacia preistorică?

a) Ipotezele savanţilor Occidentali despre aşezarea Etiopienilor.

b) Mărturiile autorilor clasici despre aşezarea aceloraşi Etiopieni

c) Aşezarea Pelasgilor peste substratul etiopian, înnaintea venirei Arienilor în Europa.

d) La aşezarea Etiopenilor aici mai existau şi alte populaţiuni?

Am văzut că în Occidentul Europei, a existat o populaţiune etiopianică din perioada Musteriană ori vechiul Peistocen sau paleolitic şi că aceea populaţie era de origină Hotentotă sau Boşimenă Este ştiut că Hotentotii ori Başimenii actuali, goniţi la Nord de tribul Bantu şi la sud de către Albi, sdrobiţi de acești năvălitori, nu mai există azi de cât în stare de Nomazi numiţi de Englezi Boshimani sau oameni de tufe ei trăesc prin deşerturile Namaqualand şi Calahari. Aria lor geografică se întindea cel puţin de la 15°, până la Capul Bunei Speranţe cum şi părţile meridionale ale lacului Niassa [1]) In timpurile preistorice ei au jucat un rol foarte important, nu numai prin emigraţiunile lor în diferite părţi ale Europei în special, dar mai cu seamă prin civilizaţiunea lor. Rămâne să vedem pe unde au venit ei în Europa? Se ştie că la începutul perioadei quatiernare, Europa şi Africa, formau un bloc cu Asia. Marea Mediterană, nu era aşa de mare cum e azi, ba încă nici nu era formată. Omul a fost contimporan cu mai multe scufundări, cari au constituit geografia actuală a Europei Meridionale. Deci nici o barie ă, nu se opunea la trecerea Africanilor, în timpul perioadei paleolitice. Calea era continuă în special, prin larga punte Tunisosiciliană [2]) Dr. Căpitan, Peyronay şi alţii, ne arată şi cauza care i-a făcut pe Etiopieni să-şi părăsească patria lor de origină şi anume: Că animalele sălbatice, din care-şi trăgeau nutrimentul lor prin vânătoare, nemai având păşuni suficiente au emigrat prin parţile Europei şi anume prin pasurile Siciliei şi Gibraltarului cari uneau prima,

1) Eug. Pittard op. cit. p. 84.
2) Idem ibid

Africa cn Italia, iar secunda, Spania cu Marocul [1]) Dr Căpitan împreună cu colaboratorul său Peyrony, după ce arată pe unde au trebuit să vină Etiopienii în Europa, şi civilizaţiunea lor în Africa, ne arată pe unde sau stabilit ei în Europa Occidentală; iar o parte destul de numeroasă s'a stabilit în lungul Dunărei. Tot acest autor mai adaugă, că Aurignacienii, au lăsat urme evidente şi numeroase despre industria lor în Tunis, Algeria, în Asia Minoră, Spania Galia în lungul Rinului şi al Dunărei; din răspândirea [2]) în toate aceste părţi vedem că ei trebue să fi fost foarte numeroşi. Din acestea se poate deduce, că în timpul epocei terţiare exista între Africa şi Europa lor o cale de comunicaţie care lipseşte astăzi. Pucheran, crede că un fel, de equator zoologic coincide cu o linie numită de Jean Regland equator de contracţiune [3])

Pentru aceste consideraţiuni şi Dr. Verneau este de părer că Etiopienii trebue să fi fost în masă compactă, în sud—Occidentul Europei, de unde mai târziu, s'au respândit ca simpli rătăcitori până la Grimaldi [4]) Abatele Breuil, crede că Solutreenii (adică Etiopieni) *sunt veniţi din orientul Europei şi anume din părţile despre Ungaria* [5]) Intru'n alt studiu, al D lui Profesor Dr. Capitan şi Abatele Breuil ne spune, că civilizaţiunea neolitică este venită probabil, din orientul Europei, *pe marea cale a Dunărei şi ţărmul mărei negre prin Romania de astăzi.* Deci, după opiniunile celor mai mari şi mai autorisaţi antropologi şi paleontologi moderni *Etiopienii cu civilizaţiunea lor i găsim aşezaţi în Dacia Preistorică la Dunărea de jos şi Carpaţi,* de unde mai târziu s'au respândit şiîn alte ţinuturi până în Europa Occidentală. Avem trei argumente pentru aceste şi anume: *a*) Că Dacia preistorică se numea Etiopia *b*) că s'au găsit si la noi statuete etiopiene cu steatopighie şi *c*) că şederea lor aici au lăsat consecinţi etnografice, heraldice şi geografice şi de care vom vorbi despre fiecare o parte larândul lor.

Tot odată mai putem adăoga aici, că venirea Etiopienilor în Dacia Preistorică, s'ar datori şi luptelor pentru dominaţia monarchilor marei ginte pelasgice, care au avut caracterul unei formidabile invasiuni de gloate Africane şi Asiatice. Din aceste gloate semiselbatece, cuceritorii îşi formeasă colonii numeroase prin ţările cucerite, nişte veritabile garnisoane permanente, destinate să inspire teroare şi ascultare celor invinşi [3]) Apolloniu de Rodos de aseme-

1) Peyrony Elements de Presthoire Paris 1924 p. 67
2) Dr. Capitan op. cit.
3) Albert Gaud y Les Ancêtres dn Nos Animaux Paris 1886 libr. Baillbere p. 106
4) M. Boulle op. cit. p. 282.
5) Dr. Capitan op. cit. p. 18 şi 19.
6) N. Densuşanu Dacia preistorică p. 976.

rea spune, ca Osiris plecând, din Egipt, după ce a cutreerat toată Europa și Asia, a colonizat o mulțime de orașe dintre care unei mai sunt colonizate și astăzi, iar altele nue din cauză că de atunci au trecut multe veacuri Din acestnumăr de orașe este probabil și Aea, Capitala regelui Aete din țara Colchilor, ale cărei ruine se mai văd până astăzi în județul Covurlui, cunoscută sub denumirea de *Terrigina* sau *Dinogeția* lui Ptolomeu, numită azi Gergina ori Ghertina[1]) să fi fost zidită din aceste străvechi timpuri. Mai știm că vechea monarhie Arimică ca și familia veche Pelasgică era compusă din stăpâni (nobili) de rasa albă și din sclavi (Negri) sau impuri[2]) Acum o întrebare se impune :Etiopienii, când s'au așezat pe aceste ținuturi găsitau și ei deșartă țara de locuitori. ori mai trăiau pe aici și alte populații? La Cucuteni N. Beldiceanu[3]) a descoperit 5 schelete fosile din care 3 de rasa Neanderthal, și Cro—Magnone, iar 2 dintr'o alta rasă brachicefalică Rasa de Neanderthal fiind cunoscută ca cea mai veche, ea își avea și aici representanții ei. Rasa de Cro—Magnon, care cuprindea și pe Etiopieni sub raportul dolichocefaliei și al prognatismului ei, credem că aceasta s'a suprapus peste aea de Neonderthal—și poate și peste cea Brachicefale La această ne îndreptățește, descoperirea, frumoaselor, sveltelor și tatuatele statuete Etiopieue, cari nu sunt întru nimic inferioare, surioarelor lor de la Vadastra din jud. Romanați, descoperite de Cezar Boliac și cea de Szombatty la Wilendorf (Bohemia). Conchidem deci, că oamenii de la Cucuteni de rasa Cro—Magnonenu nu puteau fi, de cât de rasa Etiopiană.

2. Asezarea Pelasgilor (Protolatinilor) peste sub-stratul Etiopian

Pe la începutul timpurilor neolitice, adică cam pe la anul 6000 înainte de Christos; s'a așezat aci în Dacia preistorică peste sub stratul etiopian un mare și numeros popor, numit **Pelasgi.** El a venit din Asia (Hindustan) înainte de venirea popoarele ariene, oameni de rasă albă[4]) de o frumusețe și de o putere corporală extraordinară, ciclopică ori titanică și de o expasiune teritorială cum n'a mai cunoscut istoria până astăzi [5]) Aacesta e poporul care a construrit zidurile ciclopice, poporul dolmenilor, Cromlechurilor și al Menhirelor totuși A. de Paniaga ca să-și explice lipsa monumente-

1) Gr. G. Tocilescu Dacia inainte de Romani p. 95—96.
2) A. de Paniagua L'histoire de la Civilis Neolitic p. 95
3) Gr. C. Buțureanu asociația savanților Rom. pentru avansarea știinților p. 619—620
4) A. de Paniaga op. crt. p. 175 și 35
5) N. Densușanu op. crt. p. 31. 24 25.

lor megalitice adaugă că în România sunt grote naturale, în care se constată urmele locuitorilor preistorici; Celţii, pe care noi îi înlocuim cu Pelasgii, întru cât ei nu s'au asezat de cât drovizoriu pe lângă ţermii Dunărei şi ai Mărei Negri, spre a trece apoi în Occidentul Europei, în sus pe valea Danubiului care este calea istorică a marelor invasiuni 1) Poporul Pelasg a fost scos din întunericul Veacurilor la lumina istoriei de N. Densusianu 2) Cele mai vechi cunoştinţi istorice despre Ţările Române, nu se ridicau de cât cel mult până în secolul al V. lea înainte de Christos adică până la Herodot; de aici în colo, întunerec ne pătruns. Dar nici N. Densuşanu nici A. de Paniagua, cari s'au ocupat cu civilizaţiunea Neolitică, nu ştiau că la aşezarea Pelasgilor aici, aceste ţări nu erau pustii, ci există un alt popor numit Etiopienii, peste care s'au suprapus ca strat etnic, Pelasgii. Totuşi de şi Pelasgii s'au suprapus peste substratul etiopian, urma fireşte, ca ţara în care s'au aşezat să fi fost numită de streini Pelasgia ori ţara Pelasgilor. Ei însă nu s'au numit pe ei şi ţara lor de cât Vlachi ori Valachi. Streinii şi vecinii, au continuat şi mai departe să numească Ţările Române de astăzi. Etiopia şi ia fost numită astfel, până la anul 525 în. de Chr. şi despre care vom vorbi mai departe.

3. Etiopia de la Oceanos Potamos (Dunărea de Jos)

Pentru prima oară ne întâmpină numirea de Etiopia dată ţării locuită azi de Românii în, poemele lui Homer, Iliada şi Odysseia. In Odysee se vorbeşte despre două Etiopii [3]; prima, numită şi Orientală, era Etiopia din Africa; secunda, era Etiopia Occidentală, sau de la Okeanos Potamos, cum o numeşte Homer [4]) Deci, de câte ori vom vorbi despre Etiopienii Occidentalii vom înţelege tot d'auna pe Pelasgi. Homer ca şi poeţii şi istorici vechi de după dânsul ori de câte ori vorbesc despre ei îi numesc virtuoşi (amvmonas[5]) ieroí Sfinţi; dikaiotatoi anthropoi **şi cei mai drepţi oameni [6]) Etiopia cu pământul ei negru,** cu avuţiile sale fabuloase, cu minele sale de aur, de argint, de aramă şi cositor, bogată în turme de oi, cirezi de vite, herghelii de cai, vinuri de toate felurile. Veneau zeii la aceşti Etiopeni cărora le sacrificau hecatombe.

Zeiţa Tetis, fiica Oceanului Potamos, spune fiului său Achili ca Zeus cu toţi zeii şi toate zeiţele s'au dus eri —îi zice ea— la Okeanos (Dunăre) la un banchet pe cari i l'au oferit Etiopienii cei irepro-

1) A. de Paniagua op. cit. p. 85.
2) Vezi marea sa lucrare Dacia Preistorică.
3) Homer Odyss I. 25.
4) Homer Ilias XIV. v. 201-206. I.
5) Homer Ilias I. v. 422-5.
6 Homer Il-XIII v. 6-7

şabili (amvmonas) şi în onoarea cărora le sacrificau hecatombe de miei de tauri şi ţapi. Căci ei au fost primii, cari s'au folosit de leg şi ei se laudau ca la dânşii s'au născut Zeii [1]) Cât de religioşi erau ei, ne spune tot Homer„Eu mă reîntorc—spune o zeiţă homerică—la gurile Okeanului în ţara *Etiopienilor* acolo unde se sacrifică hecatombe nemuritorilor [2]) Menelau fostul rege al spartei şi fratele mai mic al lui Agamemnon se retrage la bătrâneţele sale în locurile sfinte părinteşti din nordul Istrului „Soarta ta, îi zice Proteu lui Menelaos, nu este ca să mori în Argos unde pasc caii, ci zeii nemuritori te vor trimite în câmpiile Elizee, la marginele pământului... unde oamenii duc o viaţă, foarte uşoară şi unde Ocianul (Dunărea) trimete totdeauna zefirii săi cei blonzi ca să reânsufleţească pe oameni (Homer Odyss. IV v. 561. Atât la poeţi cât şi la istoricii vechi greci şi latini, Etiopienii de la Okeanos Potamos (Istru) sunt numiţi şi Hyperboréi. cari însemneaza oamenii de la marginile pământului după cunoştinţele geografice ale grecilor „Ma duc zice Hera soţia lui Jupiter— la marginele pamântului să vad pe Okeanos (care este) origina Zeilor (Erhomai opsomény politorvu peirata geiys Okeanon-te Theon-ghenesin [3]) Dar Okeanos (Dunărea) nu este numai originea zeilor, ci şi a tuturor lucrurilor [4])

Din aceste pasagii celebre şi atât de importante pentru noi Românii, reiese clar că toate zeitaţile mitologice greco-Romane, cu cari atât de mult se lăudau, grecii antici şi cu care se ţălesc şi grecii moderni, — nu sunt de origină grecească ci Pelasgă, întru cât toate, dar absolut toate zeităţile, s'au nascut în Etiopia dela Okeanos Pótamos sau la Carpaţi şi Dunărea de jos şi aceasta o spune Homer. Dar *suum cuique tribuere*. Grecii înprumutând civilizaţiunea pelasgă, împreună cu oracolele lor dela Delfi şi Dodona din Epir, cari au jucat un rol atât de mare în viaţa politica şi religioasă a poporului grec, ei au împrumutat cum am spus şi mai sus toate, zeitaţile dela Pelasgi [5]) le-au adoptat, le-au cultivat, le-au ridicat altare şi temple li s'au închinat lor şi în urmă şi i-au însuşit ca fiind eşiţi din fiinţa lor etnică. Lumea învăţată din Apusul Europei, făcând cunoştinţă în timpul renaşterei cu civilizaţiunea greaca i-au prea mărit pentru frumoasa lor mitologie, deşi Homer spune din cea mai adâncă anticetate ca zietaţile mitologice, aşa zisele greceşti, nu s'au născut în nici o

1) Homer Il. XIV v. 20

2) Homer Il. XXIII v. 205—6 Eimu gar autois ep'Okeanoio reatiera Aithiopon es atherexous'exatomvas athamatois.

3) Homer Iliada XIV v. 302—303.

4) Homer Il. XIV v. 248—9 Kaian potamoio reethra Okeanoio osper genesis pantessi tétvktai

5) Herodot II c. 51 şi 53 Romanii încă atribuiau Pelasgilor riturile religioase.

parte a ținuturilor grecești ci în Etiopia de la Okeanos Potamos, la Pelasgi Dar, ca să prevenim o obiecțiune, ce ni s'ar putea ridica, punem chestiunea următoare: dacă lumea savantă din Apusul Europei, nu cunoaște nici până astăzi, unde este aceia misterioasă Etiopie și acel Okeanos omeric și hesiodic extrem de intăresant în cazul de față, de unde știm noi, că Etiopia Occidentală este Dacia preistorică iar Okeanul este Dunărea?

Această însemnată descoperire se datorește lui N. Densușianu Iată cum ajunge el la această descoperire: descriind expedițiunea Argonauților. cari mergeau în Colchida, ca să răpească pielea berbecului cu lâna de aur, după Orphaeus se spune că după ce au rătăcit câtva timp pe Marea Axenă devenit în urmă Pontul Euxin, au navigat pe Okeanos. Pindar, Valeriu Flac ca și Apollonius de Rodos vorbind despre aceiași expedițiune, spunc că din pontul Euxin, Argonauții au navigat pe Istru (ori Dunăre) și au mers în Colchida Daci, ceia ce Orfeus, Homer și Hesiod numeau Ocean, Pindar, Valeriu Flac și Apolonius, numește Istru sau Dunărea.

Nicolaie Densușanu, ne știind nimic despre existența unei populațiuni Etiopiene în Dacia preistorică și nici nu avea de unde să stie de oarece lui ca și lui B. P. Hajdău le lipsea elementele științifice, fiindcă Etiopienii nu erau descoperiți când trăiau ei și deci nu putea să-și explice pentru care motive numea Homer Dacia preistorică cu denumirea de Etiopia N. Densușanu, acăutat să dea o explicațiune că Grecii zice el, vind cu comerțul lor pe Dunăre mergeau și pe jos pe la minele de aur și văzându-i negri pe lucrători minelor, i'au numit Etiopieni de unde le au rămas până azi numele de topi de unde și porecla de Țoapă b) Sau că greci au dat denumirea de „Negrii" locuitorilor acestor țări din cauza calității de negru al pământului „Melaina gaia" sau oameni din țara cu pământul negru ori oameni negri. Aceste explicațiuni nu sunt verosimile. Explicatia cea adevărată și reală, este, că a existat aici o populație etiopiană, venită nu numai din Africa cum am văzut mai sus dar si din Indii. Odată cu Pelasgii, a mai venit o rasă de Negritoși Djangali [1]) negritici și negritoși cari prin numeroasele încrucișări cu rasa albă au tramsformat această rasă negroidă și a început ca să-și piardă cu timpul indiciile proprii cefalic ceia ce face ca la epoci foarte îndepărtate, pierdute în noaptea obscură a primelor vârstele umanității să se stingă încetul cu încetul. Aceste metesagii Selective, au început opera lor de regenerescență intelectuală prin aportul sângelui deosebit și să devina cu toții albi, păstrând bine

7) p.Ovidiu II 281— Inde Deum colimus devectaque sacra Pelasges Flamen adhuc prescomorediatis ap. N. Densușianu Dac. Preist p. 762

înţeles prin atavism, oare-care urme pe acolo unde elementul negritic, negroid, şi negritos, a fost mai compact ori mai numeros. [1])

Inainte de a încheia acest capitol, trebuie să mai adăugăm aici, că Homer, spune, că Etiopienii, cari nu erau de cât Pelasgi, au trimis în ajutorul fraţilor lor Troeni, pe Memnon fiul lui Tithon, şi al Aurorei, cel mai majestos dintre toţi oameni zice Homer [2]) în fruntea unei armate, numeroase. Memnon purta măcelul printre greci şi ucise cu mâna sa pe Antiloc fiul lui Nestor; dar şi el la rându-i, fu ucis de Achile, pelasg şi el de origină însă grecizat, într'o luptă corp la corp[3]) Mormântul lui Memnon se vede şi azi ne spune Strabon, pe coasta vecină la înbucătura râului Aesepus în Propontide [4]) Dar afară de triburile Etiopiene Pelasgice, Homer mai cunoaşte şi alte triburi Pelasgice, cari au venit în ajutorul nenorociţilor Troeni, Pelasgi şi ei şi cari au trimes de asemenea numeroase armate sub conducerea lui Hipotous, cari conducea la luptă triburile Pelasgilor celor cu lănci formidabile. [5]) Ei mai aveau şi alte căpetenii şi din cuvintele poetului reiese clar că Pelasgii erau foarte numeroşi, căci el nu zice tribul ci, triburile Pelasagilor, observa *Schliemann* cu multă dreptate [6]) Cu căderea Troei, a început şi decadenţa triburilor Pelasgice [7])

4. Mărturiile autorilor clasici despre aşezarea Etiopienilor.

Am vorbit până acum despre Etiopienii Pelasgi de la Carpaţi şi Dunărea de jos. Ne rămâne s'arătăm, sub raportul geografic unde-i pun vechii poeţi şi istorici greci şi latîni.

Hesiod (în fragm. 132) pune pe Etiopieni în ordinea geografică cu Siginii şi cu Scythii hippemolgi [8]) După Eschyl locuiau lângă Ariemaspii cei avuţi în aur [9]) iar după Deonisie Pericgetul ei locuiau în văile cele frumoase al Cernei [10]) Para tempea chernys (jud. Mehedinţi) sau lângă Erythia de lângă muntele Atlas [11]) acelaşi judeţ.

Ephor. rezumând ideile celor vechi despre divisiunile geogra-

1) A. de Paniagua La civilisation Neolittiqie p. 7.
2) Homer ap. Schliemann, Ilios p. 202
3) Idem ibid 4.
4) Strabon XIII p. 587 op. Schlieman op. cit.
5) Homer Il. II v. 840-1.
6) Schliemann Ilios p. 178-181
7) Schliemann Ilios p. 208.
8) Prometteu încatenat v. 808 809 Aitihopas Lighiasieide schitas-Hippemolgus
9) Eschyl id ibid
10) Dion. Perieget v. 218 ap. N. D. op. cit. p. 19 not 8.
11) Avienus v. 738 etseq. id. ibid.

fice şi etnografice ale pământului ne spune că regiunea orientală o locuesc Indienii, cea meridională Etiopien i cea apuseană Celţii, iar regiunea boreală Scyhtii şi în urmă adăugă, că regiunile ocupate de Scyhti şi de Etiopienii sunt cele mai întinse [1]) Din acestea se vede că aici este vorba de etiopienii şi Scyhtii din Dacia Preistorică. După Plinius naturalistul [2]) şi alţii autori, insula Cerne despre care am vorbit mai sus, era locuită de Etiopienii. Etiopienii, după mărturiile celor mai mari antropologi şi paleontrologi contemporani cum şi a poeţilor şi istoricilor greci şi latini locuiau la Dunărea de jos şi Carpaţi de unde după părerile D-rului Vernean M. Boulle şi Abatele Breuil s'ar fi răspândit şi în Occidentul Europei.

Etiopienii mai sunt numiţi şi Hesperioi, adică Occidentali sau din ţinuturile hesperice [3]) Ei mai erau numiţi şi Heshatoi ardron Cei mai extremi—Extremum diei [4]) Extremitatea zilei era pentru scriitorii greci primitivi, marginile pământului. Mă duc zicea Hera soţia lui Jupiter—la marginele Pământului în Etiopia, să văd pe Oceanos care e origina zeilor şi a tuturor lucrurilor [5]) In tragedia. Prometteus încatenat, chiar la început, Eschylos, face să vorbească forţa şi violenţa astfel „Iată-ne la marginile Pământului în munţii „Scythies Vulcan, tu trebue să execuţi ordinele lui Zevs, legându-l „cu lanţuri de diamant pe cel mai înalt vârf pe îndrăzneţul Prome-„theu, care a furat atributul puterei sale (adică a lui Zevs) focul din cer, pentru a-l face cadou muritorilor“ [6]) Am spus mai sus că Dionisie Periegetul pune pe Etiopieni ca locuind în văile cele frumoase ale Cernei. Dar unde e situată insula Cernei? După Argonautecon atribuită lui Orphaeus şi al cărui fond geografic se reduc la timpuri foarte îndepărtate, să face amintire de insula Iernis situată în Oceanul de la stâmtoarea munţilor Riphei, din sus de stâncele cele periculoase pentru nav'gaţiune [7]) (Porţile de fier) Priscianus ca şi Avienus, pune pe Etiopieni ca locuind în Erythia adică Rosia Rusava sau Orşova de azi [8]) După datele de care dispunem azi Etiopienii occidentali de lângă Oceanos Patonos sau Dunărea de jos, ei locuiau în Muntenia şi mai cu seamă în Oltenia

1) Ephor frgm. Hst. graeci I 243 op. N. D. op. cit p. 390
2) Pliniu Hist. Nat. lib. 6 cap. 36, 1 ap. N. D. op. cit. p. 390
3) Il 5, 15,
4) A, de Pamagla şi cit, p, 53
5) Homer Il. 14 v. 20 şi 248 249.
6) Eschy Promtheu Iniat v. 1—5.
7) Orfaei Argonaut vers 1165, 1181 ap. N, D. op. cit. not. de sub p. 415.
8) Priscianus v. 570 op. N. D. op. cit.
9) Scythii erau de aceiaşi origină cu Tracii adică tot Pelasgi (Skabetehaşal etehaşnos Tehaşreacapion după tradiţiuni moravurile Scytilor aparţinea la unitatea Pelasgică N. D. op cit. p. 709 Aici noi înţelegem Scyhtia a lui Herodost şi nu acele populaţiuni din Scythiă mare.

In realitate ei ocupau o parte mult mai mare din Dacia Preistorică. Istoricii, ni-i descriu pe aceşti Pelasgi,—suprapuşi peste substratul Etiopian,—cu multe elogii, de ex. Scylax, ne spune că ei erau cei mai frumoşi şi mai înalţi dintre oamenii cunoscuţi; purtau haine cu diferite culori, barbă şi păr lung (Pogonoforoi kai komytai) Erau călăreţi deprinşi; arcaşi şi luptători cu pilul.

Comercianţii Fenicieni le aduceau sticle şi vase de pământ cu cari se serveau la sărbătorile libaţiunilor.

Ei se nutreau cu carne şi lapte; produceau vin mult, pe care-l vindeau Fenicienilor [1]). După Stefan Byzantinul ei au fost cei dintâi, cari au adorat pe zei; primii cari s'au folosit de legi. Incepătorii civilizaţiunei lor, au fost Mitra și Flegias. Zeus cu toţi zeii şi toate zeiţele, iau parte la toate banchetele lor, cărora le aduceau sacrificii (hecatombe) de sute de tauri, ţapi şi de miei [2]).

Pelasgii—Etiopieni, mai erau numiţi de istoricii şi poeţii Greci şi Hyperborei (oameni de la Nord de lângă ocean sau Istru). Cel dintâi titan purta numele de Oceanos, sau Istrul preistoric.

Neamul celor nobili la Pelasgi se numeau Tatâni, echivalent cu *„Patres Conscripti“* la senatorii romani, de unde până astăzi a rămas expresia în popor: „acasă-i tătâne-tău“?.—

Afară de graiul popular mai găsim această expresie trecută de veacuri şi în traducerea Sf. Scripturi, şi nu i-au dat lui Tătânesău, nici un picior de pământ, zice Arhid. Stefan, către sinedriul evreesc. Grecii neputându-i zice Tatân, i-au zis Titan şi de aci se trage şi origina acestui cuvânt.

Hyperboreii erau consideraţi ca descendenţi ai Titanilor. Atlas, Puternicul rege al Hyperboreilor, era şi el un Titan. După scoliastul lui Pindar la olimp. III. 28, Hyperboreii îşi aveau locuinţele lor la Nordul Dunărei de jos cu centrul la munţii Riphei. [3]). Hyperboreii popor pastoral şi agricol, oameni plini de virtuţi, religioşi, drepţi locuitori ai unei ţări fertile și fericite, erau contimporani cu zeii Olimpului şi se considerau ca născuţi din rasa cea glorioasă a titanilor [4]).

Hyperboreii locuiau la cataractele Istrului. După Diator din Sicilia, Atlas a fost frate cu Saturn şi amândoi fiii lui Uranus şi ai Gaei. El a fost un rege puternic şi avut; a domnit peste poporul Atlanţilor [5]). El făcea parte din familia cea mare a Hyperboreilor; a luat parte la războiul Titanilor contra lui Jupiter şi după ce au fost învinşi, a fost condamnat să susţină cerul cu capul şi

1) Scylax ap. N. Densuşanu Dac. Preit. p. 912
2) Homer Il. I. 428 XXIII vers. 205. odiss. I. v. 23.
3) N. Densuşanu Dac. Preist. pac. 9 ł 2
4) Homer Il. I v. 428 XXIII. v. 295 Odyss. I. 23
5) Diodor Sicil. III. pag 56. c f. N 1 2 Dens op. cit. pac. 70 89

mâinele sale puternice [1]) La Homer şi Hesiod, Hyperboreii cei pioşi, de lângă Oceanos, apar sub numele de Etiopeni [2]). La Hiperborei s'au născut şi zeii. Ei mai aduceau Hecatombe magnifice în special lui Apollo Hyperboreul, care cu o deosebită plăcere ne spune Pindar, lua parte la sărbătorile, aclamaţiunile şi sacrificiile lor, şi ei sunt în special cei mai fideli adoratori ai acestui zeu [3]).

Dacă pelasgii—Etiopieni, erau numiţi astfel de străini, să vedem cum se numeau ei pe ei înşuşi.

1) Pindar x Pitique Les petits poemes grecs publ. Ernest Falconeăe Paris 1840
2) Apud. N. Densus. op. cit. pag. 912.
3) Pindar. Olimp. III. idem. ibidem.

CAP. III

Etimologia cuvântului valach.

Grecii au împrumutat denumirea de Pelasgi, de la populațiunile barbare ale peninsulei Balcanice și pe care au diformat-o; forma corectă, uzuală, a acestui nume, a fost fără îndoială, Belasci ori Balasci. Ori Grecii după obiceiul lor, grecizau toate denumirile etnice şi geografice. Tot astfel și în cazul de față; din numirea de Pelasgi au înlocuit pe v cu P şi au făcut din Velasci Pelasgi; iar din sufixul *ascus* şi *asci*, au format un altul gutural, asgos şi asgoi [1]. Tomaschek, spune că o parte a Tracilor au fost numiţi până la jumătatea evului mediu Belasci sau Balasci [2].

Această formă de Belasci ori Balasci, ca numire etnică, a fost odată uzitată în peninsula balcanică şi aceasta o probează termenul de „*Balascae*", cum erau numiţi Tracii în prima jumătate a evului mediu [3]. Țara Românească, în limba Slavilor meridionali se numeşte până astăzi Vlaşca Zemlia, Zemle Vlascoe, roman Vlaski [4].

In fine se mai numește Valakea şi partea Moraviei, unde în timpurile vechi, se afla o însemnată grupă de Români.

Rezumăm: că forma cea veche populară a numelui de Pelasgi, a fost Belasci sau Balasci, cum am spus și mai sus; iar patria cea veche, centrul puterei de acțiune şi expansiune a acestui popor a fost, în Europa la Carpați şi Dunărea de jos [5].

Aşa dar, de câte ori vom vorbi de Etiopienii-Pelasgi, sau protolatini, vom înțelege că Pelasgii sunt acelaş popor cu Belascii, Balascii, Velascii, Valascii, echivalent cu Valahii ori Vlahii.

Pelasgii așezați peste substratul Etiopian; rămâne să arătăm:

Dacă au existat şi în Dacia Metisi ori Corcituri.

La această întrebare răspundem, că sub raportul paleontolo-

1) Nic. Densuş. op. cit.

2) Tomaschek Die alten Thraken II. 4. Balascae Thrakes Glos. Lab. ap. Goetz II. 28.

3) Tomascheck op. cit.

4) I. Bogdan Relaț. Țarei Rom. cu Brașovul și Țara Ungur. în Sec. XV şi XVI Buc 1905 p. XXXVII.

5) N. Densuşianu op. cit. p. 913.

gic, n'avem nici o dovadă, de oarece grotele, cavernele, tumulurile şi staţiunile noastre preistorice, îşi aşteaptă încă pe exploratorii lor ca să le studieze, Totuşi un arheolog străin, Giufrida Rugeri, ne spune că există cranii dolicochefale foarte frequente încă din epocile cele mai vechi în regiunile Ilirice şi danubiene [1]) cu acelaş înţeles, pe care îl dă populaţiunilor negritice din occidentul Europei.

Arheologul Nicolae Beldiceanu. încă înainte de 1889, descoperi sub cenuşa unui tumul, 5 schelete fosile,—care se află în muzeul Universităţii din Iaşi—şi pe cari le-au însemnat cu S1, S2, S3, S4, S5.

In anul 1895, Gr. T. Buţureanu profesor de istorie la Iaşi, face o dare de seamă înaintea congresului de arheologie şi paleontologie din Paris. Din această dare de seamă nu se vede a se fi studiat: charpanta osoasă nici indiciile cefalice şi nici caracterul cefalic sub sub raportul etnic; de cât doară aminteşte că trei din aceste schelete fosile, sunt dolicocefale, din rasa Neanderthal şi de Cro-Magnon; iar două sunt brachicefale [2]) şi încolo nimic.

Sub raportul istoric, găsim câteva urme, puţine ce e drept, din cauza numeroaselor încrucişeri provenite din amestecul maselor Pelasgo—Scytice, cu celei Etiopiene; apoi din cauza solului, a climei, a lungului timp care s'a scurs şi care schimbă şi transformă totul în cursul său, în aşa fel, încât le-au făcut să piardă în mare parte indiciile lor morfologice, ceea ce a făcut, ca încă din epoci foarte îndepărtate, pierdute în noaptea vremurilor, asttfel că acest metisaj selectiv, începând opera lui de regenerare, crescând, fortificând, desvoltând aşa de bine formele fizice, ca şi forţele intelectuale, cari odată cu aceste schimbări, au schimbat şi mentalitatea Etiopienilor, în cât prin aportul sângelui [3]) Pelasgo-Scytic cu Etiopienii, cum am mai spus şi cu altă ocaziune, cu greu s'ar mai găsi azi în poporul românesc acei metişi ori corcituri, de cât doară, venite prin legile atavismului. Şi cum aceste legi, urmăresc rasele în continuitatea desvoltării lor istorice, prin apariţia lor spontanee îşi produc efectul lor [4]). Totuşi se găsesc; să-i căutăm întâi la Romani.

Metişii la Români.

Răposatul profesor Haşdeu, avea convingerea că numele de Vleh pe care'l purtau Românii în trecut, le-au fost dat de Germani şi Slavi [5]).

1) M. Boulle op. cit. pag. 308
2) Gr. C. Buţureanu Asoc. Rom. pt. înaintarea şi răsp. şt. p. 619-620
3) Nic. Densuş. op. cit. A. de Pan'âgua op. cit. p. 7
4) A. de Paniagua op. cit. pag. 12
5) Haşdeu Ist. Crit. p, 95

Nimic mai fals; pentru că această denumire etnică, aceeaşi Germani şi Slavi vechi o dădeau nu numai Românilor [1]) ci vechilor Romani.

Acest fapt îl confirmă şi D-l A. de Paniagua, când spune că vechii Germani numeau pe poporul Roman Wlah sau Walch [2]) Acest fapt i se pare foarte curios; el se exprimă astfel: „Germanii şi Slavii au cunoscut pe vechii Romani, zice Haşdeu, sub denumire de Vlahi, adică domnitori şi această calificare lipsită mai întâi de înţelesul său primitiv, adică înţeles de suprimaţie, a devenit o traducere adequată a cuvântului de Romanus" [3]).

Dar cei mai curios este, că acelaş autor ne spune mai departe că nu numai Germanii şi Slavii au dat Vechilor Români denumirea de Vlahi, ci încă şi *Vlahi negrii.* Tot astfel îi numesc şi alte popoare orientale, de ex; în limba ebraică Românii erau numiţi „Edomi" iar Arabii îi numeau Alasfar. Amândoi termenii însemnează alămiu, galben roşcat, bronzat [4]),

Să vedem acum, ce fel era culoarea Etiopienilor noştri propriu-zişi. Eugen Pitard ne spune că Hotentoţii ca şi Boşmenii, au pielea galbenă; această slabă pigmentaţiune ar putea explica,— dacă există cazul,—trecerea treptată de la tipul galben la cel alb în timpurile preistorice [5])

Dar natura nu face salturi ci în legile ei, trece treptat şi pe nesimţite, şi aşa s'a întâmplat şi cu negreaţa Romanilor şi a Românilor.

Haşdeu, neputându-şi explica calificativul de alămiu, roşcat, bronzat, se întreabă: „dar de unde oare venea fiilor lui Romulus această poreclă de bronzaţi tot aşa de ciudată ca şi negreaţa Românilor ?.

Scriitorul arab Firuzabadi, pretinde că Romanii s'ar fi născut din însoţirea femeilor Italiene cu bărbaţi din Etiopia; încât această încrucişare de piele neagră i-ar fi înzestrat pe dânşii cu o piele roşietică, bronzată.

Astfel Evreii cât şi Arabii nu erau departe de adevăr, când îi calificau pe Romani astfel, de şi noţiunile pe cari ni le dau sunt insuficiente sunt totuşi, destul de eloquente pentru a explica faptele în sine. Evreii şi Arabii au făcut cunoştinţă mai de aproape cu Romanii pe timpul împăraţilor Romani Vespasian şi a fiului său Titus. Amândoi aceşti împărati făceau parte din ginta Flavia. Celebrul orientalist Şilvestre de Sacy, ne spune că cuvântul Flavus în-

1) Haşdeu Ist. Critică pag. 96
2) A. de Paniagua op. cit. p. 127
3) Haşdeu op. cit.
4) Haşdeu Ist. Critică pag. 97
5) Eug. Pittard Les Races et. l'Historire p. 86

semnează pe latineşte galben, roşcat, bronzaţi. Acestea ştiindu-le Arabii şi Evreii, i-au numit pe toţi Romanii Edomi şi Alasfar, adică: roşcaţi, alâmii, bronzaţi [1])

Răposatul Haşdeu conchidea de aici că Romanii au păţit-o din cauza Flaviilor, cum au păţit-o şi Românii din cauza rebusului Heraldic al celor trei capete de negri ai Basarabilor. Noi însă am arătat mai sus, că nici Romanii n'au păţit-o din cauza Flavilor şi

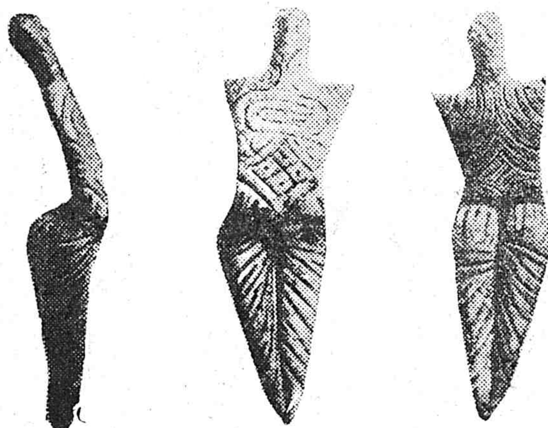

Fig. 2. Statuete etiopiene cu steatopigie descoperite la Cucuteni jud. Iaşi.

nici Românii din cauza capetelor negre ale Basarabilor. Cauza denumirei de negri dată atât Romanilor cât şi Românilor este că atât Romanii cât şi Românii, având aceiaşi origină comună, Pelasgii, protopărinţii lor comuni, suprapunându-se peste substratul negritic Etiopian, din amostecul acestor rase au eşit asei Vlahi negrii sau sau metişi ori corcituri şi despre cari vom vorbi mai departe.

2. Metişii la Traci şi Geto-Daci

După Hipocrat, culoarea pielei Tracilor ca şi a geto-Dacilor care aveau aceiaşi origină Pelasgică, era mai mult negricioasă decât albă [2])

Claudianus, mort după anul 400 P. Cr. numeşte pe Geţi, „Flavos". Asemenea şi Hyeronimos ne spune acelaş lucru: Getarum Rutilus et Flavos Exercitus [3]) Deasemenea Isidor Hyspalensis zice: Flavent în tactis capitibus Getae. [4])

1) Haşdeu Hist. Crit. pag. 97.
2) Hypocrat Tratat despre aer apă şi locuri par. 17—23
3) Claudianus De Raptu Proserpinae 1165 FlAVI GETAE
4) Hieron Hisp. orig. 19 Cap. 23

Amiar Marcelin, vorbind despre Alani, scrie: proceri paene sunt omnes et pulchri, crinibus mediocriter flavis ăculorum temperata torvitate terribiles. [1]) Firmicus, sec. IV. P. Cr. la rândul său, atribue pielei poporului Trac (Geto-Dac) culoarea roşie (şi luna facitcandidos Mars rubros. Raturnus nigros cur omnes. în AEtiopia nigri în Tracia rubri procreantur? [2])

Cu alte cuvinte nu sunt numai Romanii flavos, adică cu faţa alămie roşcată bronzată, ci şi Tracii cum şi Geto-Dacii. Rămâne să arătăm că dacă în Dacia preistorică au existat etiopieni, au trebuit să exsiste şi statuete Etiopiene ca şi în apusul Europei.

3. Statuete Etiopiene în Dacia preistorică

Etiopieni se distingeau de celelalte rase Europene şi prin faptul că pe lângă asemănarea şi forma instrumentelor uzale ei mai aveau şi statuete (zeităţi feminine). Oamenii din rasa de Cro-Magnon au picturi, sclupturi şi gravuri, nu însă şi figurine de bărbaţi şi femei; ori dacă le au, nu în aceiaş măsură ca Etiopienii. Ele sunt primele manifestaţiuni artistice în vârsta aurignaciană, cari sunt

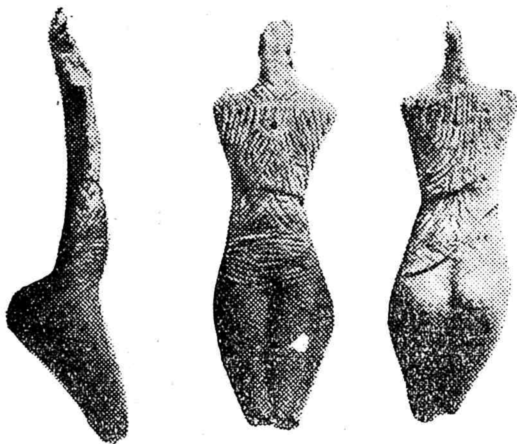

Fig. 3. Statuete etiopiene cu steatopigie descoperite de Cezar Boliac la Vadastra jud. Romanaţi.

foarte realiste şi în cea mai mare parte, în raport cu riturile fitişice ori magice. Ele se manifestă fie sub forma de gravuri ori picturi pe pereţi. Mărimea lor variază de la 6—11 cm. înălţime, iar gro-

1) Amian Marcelin XX—XI 2.
2) Firmicus apud. Tocilescu Dacie Inainte de Romani Pag. 258—259

simea in raport proporțional cu înălțimea ce se caracterizează prin mamele enorme, un abdomen foarte mult eşit înainte şi o desvoltare remarcabilă a stratopighiei care sub raportul statigrafic se află între aurignacianul superior şi solutreean. [1]) In România până acum nu s'au descoperit statuete bărbăteşti Etiopiene; în schimb însă s'au descoperit multe figurine femeieşti cu singura deosebire de cele din occidentul Europei, că cele descoperite în Romănia sunt mai svelte foarte bine lucrate, ba încă unele şi tatuate, cum sunt cele dela Cucuteni (Iaşi, vezi fig 2) şi de la Vadastra (Romanați, vezi fig. 3) Profesorul Vasile Ciurea de la Fălticeni a descoperit mai multe exemplare de aceset statuete steatopige la Drăgăşani şi Rădăşeni, acelaş județ. De asemenea sau mai găsit statuete steatopighede către D-l Teutche împrejurul Braşovului [2]), toate din perioada neolitică. In muzeul din Sf. Gheorghe din jud Trei Scaune, am văzut nouă statuete, dintre cari patru cu steatopighie. La muzeul de antichități din Sibiu, una. Toate însă inferioare sub raportul artistic celor de la Cucuteni şi de la Vădastra. La muzeul din Bucureşti, una tatuată şi la cel din Iaşi, două netatuate, dar cu steatopighie. Acelea câte le-am găsit până acum ne pot forma convingerea, că în adevăr au existat şi pe la noi Etiopieni pe o scară foarte întinsă, care ar ocupa Muntenia actuală, o mare parte din Transilvania şi şi Moldova. Dacă comparăm statuetele de la Grimaldi Cucuteni, Vădastra, Drăguşeni, Sibiu, Sf. Gheorghe (Trei Scaune), Bucureşti Iaşi şi Wilendorf (Boemia) ni se prezintă o asemănare perfectă sub raportul Steatopighic, căci ele se pun în lumină unele pe altele, se complectează, se explică şi acest fel de documente noi, credem că cel puțin în Paleolitic şi anume în vârsta Aurignaciană, au existat nu numai pe solul Europei occidentale ci şi în țara noastră, reprezentanții unei populatiuni, al căror caracter morfologic nu poate aparține decât unei rase negritice şi steatopighe. Realismul statuetelor şi basu-reliefurilor, ne arată că artiştii cari le-au produs aveau atari modele sub ochii lor. Nu se inventează forme de asemenea natură şi mai cu seamă nu se inventează concomitent în mai multe țări din Europa şi cu asemenea preciziune, în caracterul concomitent [3]) Trebue să mai adăogăm şi acest învațământ de ordin etnic, că steatopighia, acolo unde ea există nu o au de cât femeile-şi după Topinard—fetele Hotentote şi Boşmene nu au steatopighia, de cât după ce se mărită. [4]) Ori tânărul de la Laussele, nu are steaopighie. Această diferență în reprezentația sexelor, arată clar, că aceste opere culturale, nu sunt produsul unei convenții, ci imagini

---

1) Dr. Capitan Prehistoire pag. 37, 46, 47.
2) I. Simionescu, omul de la Cucuteni pag. 23, 24.
3) Eug. Pitard op. cit. pag. 83
4) Topinard Elements d'antropologie Generalale Paris 1885 p. 1012

generalmente fidele ale tipurilor umane, cari existau pe atunci şi pe cari scluptorii le-au copiat. Dar în care parte a lumii se află populaţiuni negroide şi steatopighe? Noi nu cunoaştem astfel de indivizi de cât în Africa sudică. In acest caz, trebue a conchide atunci, că în vârsta aurignaciană cel puţin, Europa a primit o emigraţiune de Africani. Dar ne trebue să mai ştim încă un lucru: dacă Africa preistorică a posedat o civilizaţiune paleolitică, oare ar putea fi înrudită cu cea Europeană? Răspunsul este afirmativ şi aceasta a probat-o alţii mai competinţi de cât noi. Cât priveşte carecterul excepţional al steatopighiei, el este remarcabil mai cu seamă la Hotentoţi ori Boşmeni şi într'un grad mult mai mic la câteva grupe din Africa orientală [1]).

Femeea dela Willendorf (Boemia) steatopighe şi cu părul în culoarea bobului de piper negru, întocmai ca al tuturor Etiopienelor, unesc caractere cari sunt propii hotentoţilor şi sculptorii aurignacieni, n'au putut inventa un astfel de tip care să întrunească ambele caractere adică steatopighi din Europa, ar reprezenta tipurile sigure aflate azi, venite aici, probabil către finele Quaternatului mijlociu, dacă nu şi mai înainte, pe solul continentului nostru [2])

4. Cultura şi moravurile Etiopienilor propriu zişi.

Africa preistorică, ne apare atât în Paleolitic cât şi în perioada Neolitică, ca un centru de civilizaţie. Vârstele Pleistocenului vechi şi mijlociu din Africa, au cunoscut ca şi în Europa, formele litice (instrumente de piatră) Cheuleene, Acheuleene şi Musteriene [3]) De asemenea uneltele vârstei renului, sunt generalmente cunoscute în Africa; de la Colonia Capului până la ţărmul Mediteranei, se întâlneşte câte odată, bogăţii neauzite şi serii întregi, din toate vârstele litice. Câte odată industria litică Africană, merge până la identitate cu cea Europeană. Maurice de la Fosse vechi guvernator al coloniilor, ne spune că s'a descoperit în diferite regiuni ale Africei negre, monumente de piatră, cari au intrigat mult pe savanţi, a căror origină rămâne misterioasă, cum sunt edificiile de la Zimbabwe, în Rhodesia, cum şi pietre ridicate şi stânci gravate în Gambia [4])

Etiopienii din vârsta Aurignaciană, erau înalţi, bine făcuţi. foarte robuşti, aveau faţa largă şi scurtă, deci trebue să fi fost foarte urâţi. Dar nici femeile lor nu ereau mai frumoase; ele sunt

1) Eug. Pitard op. cit. pag. 86
2) Eug. Pitard. op. cit.
3) Eug. Pitard op. cit. pag. 84
4) M. de la Fosse Les Noires de l'Afrique coloniale Paris 1922 pag. 14

identice sub raportul morfologic ca și sub cel al steatopighiei cu Etiopiencele descrise mai sus. Femeea trebue să fi avut o viață foarte puțin activă; ea rămânea în grotă, iar bărbatul se ducea după vânat și pescuit. Aurignacianii [1]) erau mai isteți de cât Musterienii [2]). Ei trăiau în peșteri (troglodiți) și se ocupau cu vânatul și cu pescuitul. Ei erau și croitori, căci singuri își făceau hainele lor din piei de animale cusute cu nervi de ren, ori cu ață vegetală își vopseau corpul și se găteau cu brățări și colliere de scoici, dinți de mistreț, de lup etc., când aveau să execute dansuri. Ca și Musterienii, aveau cultul morților. Inainte de a-și înmormânta morții, le făceau o toilette specială. înpodobindu-i cu toate bijuteriile lor. [3]) Apoi îi punea pe un pat pe care îl acopereau cu peroxid de fier. Etiopianul avea practici religioase superstițioase. El zeifica ori ce nu putea înțelege și tot ce-i era binefăcător. Femeea așa de des reprezentată pare a fi fost obiectul unui cult particular. [4]) De și acest popor era născut sub Equator ori tropice, totuși ei știau a se acomoda cu clima Europei, a perioadei Paleoliticului mijlociu, care se cobora până la 45 grade sub zero, din timpul celui de-al cincilea și al șeaselea ghețar și au devenit aici acei excelenți vânători ai renului.

Din cauza acestor Etiopieni, Dacia Preistorică purta pe lângă denumirea de Etiopia occidentală de la Oceanos Potamos și pè cea de „Țara neagră“ sau a oamenilor negrii

Țara Neagră

In Odisseia lui Homer Arimii de la Dunăre mai sunt numiți și Erembi [5]). Pe acești Brembi, Avienus îi numește și negrii Erembi cari locuesc pe lângă munții Riphei [6]) și făceau parte din ginta Titanilor, [7]) iar țara o numeau Eremi—Gaia cu înțeles geografic este țara Eremnilor, saú a Arâmnilor; iar sub raportul etimologiei grecești, este țara cea neagră [8]),

Eschyl, pune în gura lui Prometeu, sfătuind pe Io, ca să scape de gelozia furioasă a Junonei, să treacă prin țara de la apu-

1) Se numesc Aurignacieni fiindcă stațiunea lor preistorică se găsea la Aurignac Haute Garonne (Franța).
2) Ei au fost numiți Musterieni după stațiunea lor de la Moustière (Franța).
3) Peyrony Elements de prehistoire usuelle pag. 66—67
4) Peyerony idem ibid.
5) Homer Odiss. IV. v p..84
6) Avienus descript. orbi. v. 271 ap. n. d op. cit. p, 908
7) Dionisie Periegétul v. 180 Hessiod Teogonia v. p. 209
8) Nic. Densuș. pag. op. cit.

sul soarelui unde locueşte poporul negru şi pe unde curge fluviu Etiopiei [1].

Presbiterul din Deocleea, vorbind despre provincia ocupată de românii Morlahi, ne spune că ei se numeau şi latini negrii (negrii Latini vocantur) [2]. E lucru curios că toate personagiile importante cum şi ţara în care trăiau acele personagii, toate erau negre De ex. Tiphon, fiul lui Saturn, care după poetul Quintus era din ţara neagră (Gaia Melaina) şi a cărei reşedinţă se mai numea şi ţara Arimilor (Eïn Arimois) [3].

Acest Tiphon era numit de Egipteni şi Set—Nehes, adică negru. Calificativul dat de Egipteni lui Tiphon, nu era de fapt de cât un vechiu atribut etnografic al seminţiilor Arimice (unul din marile triburi Pelasgice) de la Carpaţi şi Dunărea de jos. Corpul se mai întrebuinţa şi ca semn grafic spre a indica pe negri cum şi ţara negrilor. Corbul mai éra şi un simbol religios al Hyperboreilor de la Dunărea de jos, El însoţea pe Apollo zeul luminei care venea în fiecare an de la Delphi la Hyperborei, spre a lua parte la magnificile lor hecatombe; aceştia după Pindar erau cei mai statornici adoratori ai acestui zeu [4]) Corbul a mai fost consacrat în antichitate lui Saturn şi Mitra. Cezar Boliac a descoperit mai multe exemplare de cocoşi galici şi corbi de bronz [5]. De atunci corbul a rămas în tradiţiunile româneşti ca rebus heraldic şi îl găsim ca marca ţării româneşti, alături de aquila romană, care mai târziu fiind înlăturată sistematic, ajunge sub Brâncoveanu şi Fanarioţi să figureze el singur printre celelalte rebusuri heraldice. Enăchiţă Văcărescu crezând că Fanarioţii au introdus corbul ca marcă a ţării româneşti, exclamă:

O! de-am mai dobândi şi câte avem pierdute
Atunci toate acele guri rele vor rămânea mute
Atunci şi acest corb sărman iar aquilă s'ar face
Şi ori ce Român ar deveni Roman,
Mare în răsboi ca şi în timp de pace [6])

Dar poetul nostru uitase originile tradiţiunilor vechi cum le uitase şi poporul care a păstrat acele tradiţiuni, ca pe un depozit sacru moştenit de la protopărinţii şi strămoşii lui.

Intr'un descântec din Jud. Doljiu în care parte elementul ne-

---

1) Eschyl Theatre Nouvelle par Al. Pieron 4 edit. Paris 1851 pad. 40
2) Lucio Hist. di Dalmat. cap. 5 pag. 279 Veneţia 1674 ap. N. D. op. cit. p. 799
3) Apud N. Densuş. op. cit. pag. 982
4) Pindar Olimpiada III-a
5) Gr. Tocilescu Dacia inainte de Romani Planşa M
6) Apud G. M. Ionescu Infl. Culturii greceşti 1902 pag. 25

groid a fost mai bine reprezentat, se vorbeşte despre activitatea unui „om negru".

Se scula un om mare negru
Făcu un plug mare negru
Prinse doi boi mari negri
Și trase o brazdă mare neagră [1])

De asemenea în baladele noastre populare se fac amintiri de luptele eroilor noştri preistorici, unde Gruia Grozăvanul, la îndemnul tatălui său Novac, iese într'u întâmpinarea unui harap negru și din care poem dăm aici nnmai un mic fragment.

Dar cu cine se întâlnea
Cu gol negru de Dârviş
Golu-i doamne în pielea goală
Pielea-i neagră ca de smoală
Pielea neagră-îl plesnește
Săngele mi-l podidaşte [2])

Din cauza unei grupe compacte de Etiopieni care se așezase în aceste ţări, vecinii ca şi scriitorii vechi Elieni și Latini au numit Dacia Preistorică Etiopia până la anul 525 A Gr. după cunoştinţele noastre. De la această dată n'o mai găsim cu această denumire improprie ci cu o alta, tot așa de improprie: *de Arabia.* Nu putem şti pentru care motive străinii au numit-o astfel, căci Arabii sunt de origină semitică şi de culoare albă. Mai natural ar fi fost, să o numească Arapia sau ţara Ărepilor de şi acum, după atâtea veacuri trecute, negroizii, au fost asimilaţi cu marea massă Pelasgă. Totuşi calificarea s'a continuat şi mai departe, cum se specifică şi în poeziile noastre populare:

Un harap bogat
Negru şi buzat
Cu solzi mari pe cap
Ca solzii de crap
Şi cu buze late
Late şi umflate
Şi cu ochi holbaţi
Şi cu dinţi smălţaţi [3])

1) Rev. Tinerimea Română Vol. II pag. 218 apud N. D. op. cit. pag. 153
2) Nic. Densuș. op. cit. pag. 1006—1007
3) Alexandri poezii popul. Ed II-a pag. 116 C. F. Ispirescu Basme Buc. 1872 p. 128.

Deci aici nu a fost de cât o confuziune între Arabi și Harapi și tocmai de această confuziune, se plânge și Paul d'Alepo arhidiaconul patriarhului Macarie al Antiochiei, cu care a venit în sec. XVII-a pe la noi „după obișnuita milă" și se mira, ba încă se și plânse, văzând că în țara românească Arabii (căci și diaconul nostru era de origină Arab), că sunt confundați cu Harapii, de oarece numele de Harap se da numai Robilor negrii cu păr creț și buze late și care slujeau ca seizi (sclavi) la boerii români [1]).

Noi însă o vom numi tot astfel, cum o găsim în autorii clasici greci și latini.

1) Alex. Odobescu Opere Complecte III pag. 31.

C A P. IV

1. Arabia Pontica de la Istru (Dunărea de Jos)

Primul şi cel mai vechi autor care vorbeşte despre Arabia pontică de la Istru, este Eschyl (525—456 A. Cr.); el, după ce pune pe Hiperborei la Nord, în ţara unde Istrul îşi ia naştere din m-ţii Riphei adică la cataracte, ne spune că printre popoarele cari au luat parte la doliul suferinţelor lui Prometeu încatenat, pe muntele Caucaz, Eschyl numără şi pe Arabi, cari sunt după expresia sa (Arabias tareion anthos,) care însemnează floarea marţială a Arabiei [1]). Scoliastul lui Strabon apără lectura cuvintelor puse la îndoială de unii autori, privitor la Arabia dela Caucaz [2]). Arabia pontică o găsim şi la Euripige (486—406 A. Cr.). De asemenea o găsim în comedia lui Plautus (sec. III-lea A. Cr.) şi întitulată Trinummus **(Tezaurul)** în care vorbeşte bătrânul Carmides cu Sychofantele.

Syc. — Eu vin din Seleucia, din Macedonia, din Asia şi din Arabia v. 822.

Carmides. — Ce spui?

Syc. — Poftim?

Carm. — Prin ce ţări aţi umblat?

Syc. — Prin ţări incomparabile şi pline de minuni v. 905.

Carm. — Aşi fi încântat de această povestire, numai dacă aceasta nu oboseşte.

Syc. — Eu cred chiar de datoria mea, de a vă povesti tot. Noi am vizitat mai întâi Arabia pontică.

Carm. — Ho! Ho! Dar ce, mai există oare o altă Arabie lângă pontul Euxin?

Syc. — Da, există! Nu însă acea Arabie, unde creşte tămâia, ci aceea unde creşte pelinul şi lăptucile pentru îngrăşatul găinilor [3]).

Aceste texturi şi cu un pasagiu din Ammian Marcelin, cum

1) A. Eschylos Prometeu Incatenat v. 420 cf. Tocilescu op. cit. ag 30—31.

2) Strbon l. XI cap. VI Ed. Ferm. Didot Paris 1853 cf lib. l. 27 XVI. 27

3) Macci Plauti Comoediae ed. Teubner 1863 v. 822—905 şi 930.

cum și numele antic al măcinului de *Arrubium*, au făcut pe Alex. Odobescu să creadă că acea Arabie a lui Eschyl, Euripide, Plautius și Ammian Marcelin, a existat în realitate și că n'ar fi de cât Basarabia de astăzi, care î păstrează până acum în partea a doua a numelui, vechea denumire de Arabia, iar în partea întâia aminteşte poate, zice Odobescu, dominaţiunea poporului Bessilor asupră-i [1]. Ipoteza lui Odobescu poate fi ridicată la certitudinea istorică, cu următoarele lămuriri: a) că Arabia, ca calificativ geografic al țării româneşti, a existat; b) că partea primă nu vine de la poporul Bessilor, căci Basarabia este o compoziţie din titlul ori funcţiunea de Ban și din „*Saraba*" numele castei nobilitare la Daci; unindu-se dar Ban cu Sarab, fac *Ban Sarab* și Ban-Sarabia. Elizându-se *n* înaintea lui *s*, rămân: Basarab și Basarabia. [2].

Dar despre acestea vom vorbi pe larg cu altă ocazie.

Al cincilea autor care descrie pe larg Arabia pontică de la Carpaţi şi Dunărea de jos, este Evchemer de Messina, discipol al şcoalei filozofice din Cirenaica, un bărbat de o vastă erudiţiune, care a trăit pe la anul 316 A. Cr. El a scris o istorie sacră (lerà anagrafi), pe baza documentelor şi a inscripţiunilor, în diferitele călătorii în diferite ţări, ca trimis extraordinar al lui Cassandru, regele Macedoniei. In această scriere a sa, Evchemer vorbeşte despre o columnă de aur, ridicată în onoarea lui Uranus, Saturn, Zeve, Apollon şi Dianei în regiunea numită de dânsul, Arabia de la Oceanos [3] sau Arabia „*fericită*" și locuită de **Doi** (Daci), de Scyţi, Ocheaniţi şi Panchei (Peucini).

1) Gr. Tocilescu idem ibid.

2) Haşdeu Etim. Magn. Rom. vol. III pag. 2550—52—53.

3) In vechea literatură greacă patria ori naționalitatea persoanelor marcante din timpurile mitice, se indica adeseori printr'o simplă formă genealogică. Se personificau ţările, râurile, fluviile şi munţii de ex: Minerva quarta oceani filia (Cicero da nat. deorum). Thetis, mama lui Achile era de asemenea fiica Oceanului ca şi Hefaistos (Vulcan) ca si toate zeităţile mitologice crezute până acum, ca fiind de origină greacă O astfel de genealogie a avut'o şi Pelasg cel dintâi rege tradiţional al pelasgilor (N. D. op. cit. p. 878). După aceste traditiuni el a fost un strănepot al lui Oceanos potamos şi fiul lui Palaecton adică al vechiului pământean născut în ţara neagră de către Gaia sau Terra. (Eschyl supl. v. 250 cf. N. D. op. cit. pag 908—909). Misteriosul ocean. Homeric şi Hessiodic, nu este de cât Istrul de mai târziu ori Dunărea de azi. Numele lui vine de la Oceanos, un fiu al lui Uranus şi al Gaei. El a fost zeul mărilor şi ca şi Nereu, pur a grijă de tată, al unei familii de zeităţi marine cari purtau în general numele de oceanide. Oceanos era reprezentat cu unul sau două coarne mici, cu un sceptru în mână indicând puterea şi călărind pe un monstru marin; ori stând lângă soţia sa Thetis, care după Homer a nutrit şi crescut pe Junona în locuinţele lor (Iliada XIV v. 302—303). Fetele lui Oceanos erau împrăştiate pe la fluvii, râuri şi fântâni Ele erau în număr cam de 3000. El mai era reprezentat şi ca marele fluviu Oceanos Potamos, care curgea împrejurul pământului după credinţele celor vechi, servind ca sursă tuturor apelor

In această regiune zice Evchemer, se află mai multe sate și orașe însemnate, din care unele sunt situate pe valuri de pământ; orașele pe coline ori pe câmpii. Orașele cele mari au palate magnifice; o mare mulțime de locuitori și abondență de averi. Intreg ținutul aceasta (Pasa y hora) e plin de turme numeroase de diferite feluri. El produce o recoltă abondentă, dar totodată este abondent în locuri de pășuni, pentru turmele de oi și cirezele de vite. Ținutul acesta este traversat de o mulțimé de râuri, care udă în mod favorabil, suprafața pământului și contribue astfel la o deplină desvoltare a plantelor. Aceasta e cauza pentru care această parte a Arabiei, care prin fertilitatea sa întrece pe celelalte părți și se numește fericită (Evdaimon) nume ce-i corespunde într'adevăr. Intreagă această regiune (Tyn de horan alyn) produce fructe în abondență; cu deosebire aci se face vin mult și de toate felurile. Bărbații sunt războinici și se folosesc în lupte de care, după obiceiul celor vechi. Organizațiunea lor socială se compune din trei clase: Clasa I-a a preoților și meseriașilor; a doua a agricultorilor și clasa treia a ostașilor de care se țin și păstorii. Conducătorii tuturor, sunt preoții, ei judecă toate neînțelegerile din popor. Agricultorii lucrează pământul și pun fructele lor în comun; asemenea și păstorii. In general, nimănui nu-i este permis să aibă proprietate particulară, afară de casă și grădină.

Atât bărbații cât și femeile, port ornamente de aur. Ostașii primesc leafă pentru serviciile lor. Preoții își fac serviciul divin mai mult cu imnuri și laude. Locuitorii acestei țări sunt foarte ospitalieri și o transmit urmașilor lor, din generație în generație. In ținutul acesta (Hora) sunt mine abondente de aur, argint, staniu și fier: [1]) Evchemer, omul regelui Cassandru din Macedonia, le cunoaștea toate acestea, fiindcă a îndeplinit în interesul acestui rege, oarecari delegațiuni, făcând călătorii depărtate și îmbarcându-se din Arabia fericită, a navigat mai multe zile pe ocean (Dunăre) și în fine a

curgătoare de pe pământ. Ficele lui, Oceanidele, erau ca toate zeitățile marine reprezentate cu coroane de rădăcini de plante marine pe cap, cu mărgele la gât și călărind pe delfini (Alex. Muray of Mythology New-York 1906 pag. 145—146 trad. de T. Copăceanu) Eschyle în tragedia sa Prometeu încatenat, pune pe Oceanide, să vorbească în locul corului și cari spun că întotdeauna aduc hecatombe lângă apele cele curgătoare ale Oceanului, părintele lor (v. 530). In aceeași tragedie Prometeu, îi mai spune virginei Io, ca să treacă prin țara de la Apusul soarelui, pe la un popor „*negru*" pe unde curge fluviul Etiopiei (v. 801). Din acestea vedem că Eschyl mai pomenește încă, de vechea Etiopie, vorbind și de poporul „*negru*" care era floarea marțială a Arabiei și care după cum am spus și cu altă ocazie, purta doliul suferințelor încatenării marelui titan Prometeu și prieten sincer al omenirii.

1) Diodor Sicil. libr. V cap. 41—46 cf. N. D. op. cit. pag. 504—507.

sosit la nişte insule mari, din care cea mai însemnată este Pancheea [1]) Peuce sau insula Serpilor).

2. Patria lui Uranus în regiunea munţilor Atlas

Arabia fericită a lui Evchemer lângă fluviul Oceanos (Istru)

Evchemer ne spune că bătrânul Uranus, pe când ţinea imperiul lumei, petrecea în regiunea numită Pancheea, care forma o parte a Arabiei fericite.

Dar care era patria lui Uranus? Trebue să o definim ca să ne putem orienta asupra situaţiei geografice a acestei Arabii fericite. Diodor din Sicilia ne spune că locuitorii de lângă muntele Atlas (Atlantici tovs paraton Ocheanon) stăpânitorii ţarei fericite (Hora evdaimon) care au excelat prin pietatea lor deosebită, prin ospitalitatea lor faţă de toţi vecinii, se glorifică zeii lumei vechi, s'au născut la dânşii [2]). Ei spuneau că cel dintâi rege al lor a fost Uranus, adică cerul; în realitate însă *Munteanul*, care derivă de la Ovros în formă Ionică, adică munte. Domnia lui Uranus, în părţile de Nord ale Istrului, ne apare nu numai în tradiţiunile Hyperboreilor, de lângă muntele Atlas, pe care ne-o comunică Diodor şi formează fundamentul celor mai vechi legende Pelasge, cuprinse în poemele lui Homer şi Hossiod. După afirmaţiunile lui Homer, originea zeilor a fost la Oceanos Potamos (Ocheanon te theon ghenesin) [3]) cum şi a tuturor lucrurilor (Kai an potamoio reethra ocheanon osper ghenesis pantessi tetvktai [4]).

Arabia cea fericită a lui Evchemer, e ţara caracterizată prin mulţimea râurilor ce o traversează, prin recoltele sale abondente, avute în turme, bogată în mine de aur, de argint, aramă şi stan'u, cu oamenii săi pioşi cu organizaţia sa patriarhală, este una şi aceiaşi cu regiunea cea fericită (Hora Evdaimon) a locuitorilor, de lângă muntele Atlas, unde era patria şi reşedinţa lui Uranus, primul întemeetor al marelui imperiu Pelasg [5]) si care după A. de Panlagua, se întindea de la Libia caucaziană [6]) şi până în Egipt şi din Europa până la marea Thyrrenică şi iarăşi adaogă: era im-

---

1) Id. ibid
2) Diodor Sicil. libr. V cap. 41-46 cf. N. D. op. cit. pac. 504-507.
3) Homer. Iliada XIV-a v. 201
4) Homer Iliada XIV-a v. 245-246
5) Nic. Densuş. Dacia Preistorică pag. 506-507.
6) Este ştiut astăzi, că o porţiune din munţi Carpaţi se numea Caucaz.

Avem 12 dovezi sigure despre aceasta. Dar despre ac. vom vorbi m. departe.

periul lui Uranus care pleca din Libia și supra Colchos [1]. Ca regiune geografică Arabia de la Pontul Euxin, o găsim adeseori și la scriitorii antichităței.

In cele mai vechi legende grecești, Istros (Istrul) ne apare ca fiu al Egiptului și al Arabiei. Ptolomeu (145-170 P. Gr.) vorbind despre Jiu, spune că e râul ce se coboară din țara Arabilor (Kata Aravon Potamos) [2]

Partea principală a Arabiei pontice ori Oceanice (Istrice) și anume aceia de lângă muntele Atlas, ne apare la Evchemer sub numele de Arabia fericită (y evdaimon Aravia). Calificativul de fericită i se atribuise acestei regiuni favorizată de natură, încă din timpuri foarte îndepărtate [3]

La această denumire face aluzie și Pliniu naturalistul când scrie: „Gens felix si credimus quos Hyperboreos appellavere" [4] Tot de acest titlu consacrat prin tradițiunile vechi, își adusese aminte împăratul Roman Filip Arabul (244 249) original și el tot din această Arabie (Dacie), a bătut medalia cu inscripțiunea Dacia Felix [5]. Aci trebue să mulțumim, *zice N. Densușanu numai confuziunei* făcute de către autorii greci, din epoca de decadență a geografiei, că denumirea de Arabia fericită a fost atribuită, unei părți a Arabiei asiatice, plină cu deșerturi vaste, cu clima arzătoare, cu munți stâncoși și sterpi, cu un teren puțin productiv chiar pe lângă mare, lipsit de apă, de pășiuni, de râuri, de metale prețioase și peste tot, regiunea cea mai săracă a Asiei, pe care nici Romanii n'au avut ambițiunea de a o cuceri, și care până astăzi a rămas un pământ în mare parte necunoscut, n'a putut nici odată purta denumirea de Arabia fericită [6]. Pentru aceste considerațiuni, chiar Pliniu cel bătrân, constată că această denumire, este pe nedrept atribuită acelei regiuni, adică Arabiei Asiatice, Et tamen felix appellatur Arabia falsa et ingrata cognominis" [7] Țările romàna continuă și mai departe să fie numite de străini Arabia, de alții Tataria, Cumania Nigra, Tara Neagră etc. după cum vom vedea din cele ce urmează.

Românii în poema Nibelungenlied sunt numiți Araby; In lista comercială de la Bruges (Belgia) „Tataria" Iar de Sârbo-Bulgari, Arabi Tatari.

Nu cunoaștem în istoria omenirei, o țară care să fi purtat

1) A. de Paniagua Geographie Mithologique pag. 15
2) Apolodori bibliot II. 1. 5. 4.
3) Hașdeu E imologicum Magnum Romaniae pag. 2580.
4) Homer Pdyss. IV. v. 563 IX. v. 109
5) Pliniu libr. IV. 26. 11. cf N. D. op cit. pag 504-507.
6) Eckhel, Doctr. num. VII. 481 id. ibid.
7) Nic. Densuș. Op. cit. pag. 512
8) Pliniu cel Bătrân libr. XII cap. 41 idem ibid.

mai multe denumiri etnice şi Geografice, ca ţara românească, Din această cauză s'au produs atâtea confuziuni geografice și etnice, încât ele au avut până la 16 denumiri, după cunoştinţele noastre până astăzi. De acest fapt, străinii au profitat, încercând să tăgăduească nu numai trecutul nostru, ci şi existenţa noastră ca naţiune veche pe acest pământ și să ne considere ca pe nişte venetici toleraţi, veniţi mai târziu în aceste ţări, bineînţeles peste D-lor presupuşii băştinaşi de origină Hunică, maghiari, Bulgari şi Ruşi.

Natura însă care e atât de sgârcită faţă de om, când e vorba să-și descopere secretele sale, este foarte darnică când e vorba să se descopere trecutul istoric al unui popor, acoperit de întunericul veacurilor. Pe baza acestei legi, câte descoperiri minunate nu s'au făcut?. S'au scos la lumina istoriei popoare noi şi civilizaţiuni nebănuit de mari și extrem de interesante cum au fost: descoperirea marelui popor Pelasg, Etiopinizarea Pelasgilor şi civilizaţiunea acestora; iar mai târziu, Arabizarea şi Tatarizarea ţării româneşti, ajunsă până la poema epica a Nibelúngilor. Această poemă este de origină Austriacă şi a fost scrisă în vecinătatea Dunării de jos. Autorul ei, are cunoştinţe solide despre popoarele Pontice: Greci, Ruşi, Polonezi, Pecenegi și Vlachen adică Români. Ea ne spune că cele mai preţioase ştofe de mătase, vin din Arabia şi înşiră diferite ştofe de mătăsuri Arabe care sunt albe ca zăpada.

Profesorul Hașdeu mai aduce şi un document francez contiporan cu poema Nibelungilor. Este vorba de lista mărfurilor de la Bruges, unul din cele mai active centre comerciale din Evul Mediu, mai ales în privinţa Germaniei [1]). Această listă nu ne indică nici o importaţiune din Arabia propriu zisă de la Dunăre, ci fabricatele cele grele şi scumpe de mătăsuri din Arabia, de natura celor descrise în poema Nibelungenlied, se aduceau dintr'o ţară pe care lista de la Bruges o numeşte Tartaria „Thartaria, draps d'or et de soie de moult, de menieres et pells (perles) et vairs et gris [2]) Haşdeu, cu facla criticei istorice în mână dovedeşte în mod magistral, că Araby din Nibelungenlied și Tartaria din lista de la Bruges, este una și aceeaşi ţară cu ţara românească [3]). Iar mai departe dovedeşte că primul duce maghiar, Arpad, a trimis cadou principelui Panoniei, o șea poleită cu aur de Arabia și un frâu poleit tot cu aur de Arabia şi în urmă adaogă: „Negreșit, că acel aur arăbesc al lui Arpad provenea mai curând din învecinată țară Bas-Arăbească, de cât din imaginarele mine aurifere de la marea roșie. [4]). Aşa dar semnificaţia numelui de Tartaria din lista de la

1) Hașdeu Ist. Crit. pag. 100 şi urm.

2) Manuscris Bibliot. Naţionale Paris ap. Legrand d'Aussy op. cit. IV 8—10.

3) Haşdeu Ist. Crit. pag. 101

4) Muglein Chron der Hunen Ofen 1805 I p. 20

Bruges, este aceeaşi parte de loc, căreia cântul Nibelungilor îi zice Arabia [1]). Dar numele de Tartaria atribuit ţării româneşti de străini, îl mai găsim şi într'un document de la Ştefan Duşan, ţarul Serbei, pe la 1350, unde ţara românească figurează sub numele de Tartaria [2]); iar în baladele Sârbo-Bulgare, sub cel de Arabo-Tartaria. De asemenea într'o bulă papală din 1374, relativ la propaganda catolică printre Românii din Transilvania, ei sunt acolo numiţi, vecini cu Tartaria, înţelegându-se prin această denumire România danubiană de ex: „Certa pars multitudinis natiores Walachorum qui circa metes regnă Hungariae, versus Tartaros commemorrantur [3]).

După lista de la Bruges, acea Tartarie înzestra luxul german nu numai cu mătăsuri, ci şi cu mărgăritare. Ei bine, calea cea mai scurtă pe care mergea mărgăritarul în Austria şi Germania era Dunărea. La gurile Dunării navigaţia comercială a mării negre îl răspândea apoi în sus, prin oraşele de pe ambele ţărmuri dunărene [4]). La 1387, Genovezii au obţinut ca depozitele lor de mărgăritare în Dobrogea, să fie scutite de ori ce vamă. „Non tamen intelligantur în ipsis rebus navigia aurum argentum, perlae veraces" [5]).

Deci Tartaria de la Bruges sub raportul mărgăritarului, coincide cu ţara românească. Dar acum o chestiune: oare România din Evul mediu a fost ca o ţară sericicolă pupă cum ne apare în „Arab" din cântul Nibelungilor? de asemenea din lista de la Bruges, pe care am găsit-o identică cu Arabia Nibelungilor, producea ea oare acele ştofe grele de aur şi de mătase, acele perle şi diferite blănuri?. Nu ! n'a fost şi nu producea nici mărgăritare nici blănuri şi cu toate acestea, Germania se aproviziona atunci cu perle, cu blănuri şi cu cele mai alese ştofe din Muntenia, pe cari le cumpărau negustorii români de la gurile Dunării, de unde ele se urcau în sus pe Dunăre până la Ratisbona în fundul Bavariei. România a servit drept mijlocitoare de diferite mărfuri între Apus şi Răsărit, mărfuri de felul celor citate mai sus. Muntenia la rândul său, primea mătăsuri şi alte lucruri scumpe, mai întâi de la Greci, de unde avem cuvântul Metaxa sau mătasea, Syrma sau sârmă etc. Apoi de la diferiţi mari comercianţi Italieni ai comerţului pontic, apoi Amalfitani, Pizani, Veneţieni, Genovezi, Florentini şi în parte de la industriaşii Slavi din Raguza şi de la aventurierii

1) Haşdeu op. cit idem ibid.
2) Haşdeu, Etim. Magn. Rom. III p. 2549
3) Fejer IX 4. 589 d. ibid.
4) Haşdeu op. cit.
5) Silvestre de Sacy, Archives de la Republique de Genes in not. et extr. II

Catalani, din Barcelona [1]). Cronicarul rus Nestor, trăitor în sec XI zice că superbele ştofe aurite de mătase veneau pe Dunăre din Grecia, mai adăogând cu admirație că: „aici (în țara românească) se întrunesc toate bunurile pământului [2]).

Este dar învederat că acea Arabie avută, din care se comisiona în Evul Mediu nenumăratele produse ale orientului pentru Austria şi Germania, se afla între Carpați şi Dunăre, în Basarabia iar nu peste nouă țări şi mări lângă Arabia de la golful Persic. Iar Tataria nu era acea de la Kipzac de dincolo de Crimeea, ci țara românească şi în special Muntenia. Dar denumirea Munteniei cu numele de Tartaria n'o găsim numai în lista comercială de la Bruges, ci şi la vecinii noştri Bulgari şi Sârbi de ex.: țarul Serbiei Stefan Duşan într'un act de pe la 1350, cum am spus şi mai sus, numeşte pe domnitorul muntean Alexandru Basarab rege al vecinilor noştri negri Tatari (czrnich Tatar) [3]) Dar acum nu mai erau de mult nici Cumani nici Tătari; de unde ş'-a luat țara românească numele de Tătaria?. Dar despre aceasta vom vorbi cu altă ocazie. Expresiunea de Arab-Tătar, se mai găseşte şi în balada Jugo-Slavă „Stoian şi Grăjdana" în care se spune că 300 de Arabi-Tătari, răpesc turma unui Bulgar de lângă Dunăre:

Na son me mena naid'oa
Do trista duszi Arape
Arape sestro Tatare
Crai tâia biela Dunava [4])
In somn pe mine m'a aflat
Până la 300 de inşi Arabi
Arabi soro Tătari
Lângă acea dalbă Dunăre [5])

In această privință profesorul Haşdeu mai citează şi pe scriitorul rus Bessonov, care afirmă: „că tot ce se numeşte din vechime, dintr'o epocă deja istorică Karavlah, în înțelesul mai larg al cuvântului, poartă în poezia populară a Bulgarilor numele de Arab; iar poezia populară a Serbilor este mai explicită [6]).

De ex.: în balada faimosului crăişor Marcu [7]), duşman ne-

1) Haşdeu Ist. Crit. pag. 103
2) Cronica Nestoris ed. Miclosich vindobonne 1860 pag. 15
3) Haşdeu Etim. Magn. Rom. III pag. 2549
4) Haşdeu Ist. Crit. pag. 99
5) Traducerea este făcută de d-l Stoica Nicolaescu.
6) Rybnicov Narodnya byliue Moscova 1862 pag. 330
7) Acest crăişor Marcu nu era de cât un Condotier. El s'a angajat cu plată în armata lui Baiazid, care venind cu război contra lui Mircea cel Bătrân şi fiind învins de acesta crăişorul Marcu acest erou favorit al aeposului Bulgaro-Sârb. a fost ucis în bătălie de lângă Craiova de boerul Român Ratcu (vezi Haşdeu op. cit)

înpăcat al marelui Mircea—Vodă, este descris răpind de la Arabi toate oraşele până la Pontul Euxin; pe când într'o altă baladă despre cei 7 fraţi Iacşici, se povesteşte cum pe sora lor o fură din actualul Belgrad, nişte negrii voinici ducând-o drept pe Dunăre în jos la ţara arăbească [1]). Dar Bessonov ca şi Haşdeu, se înşeală aici când crede că negreaţa poetică Bulgaro-Sârbă, nu datează din timpurile istorice ci din cele preistorice şi când au venit în ţările pe cari le ocupă astăzi, ei n'au luat de la Români ci dela străini denumirile acestea date Românilor cari erau pe atunci prin aceste locuri.

Tot Bessonov mai observă că literatura populară sârbească îi numeşte şi pe Bulgari „negri" (Tzrni Bugarini); această neagreală se referea la Românii asaneştilor şi originea basarabească a Asanilor, iar nu la Bulgarii propriu zişi [2]). Aici mai observăm că Moldovenii erau numiţi negrii chiar dacă n'ar fi venit Muşăteşti în Moldova. Asemenea şi Românii transilvăneni; şi ca dovadă este că atât Const. Porfirogenetul (912 P. Cr.) numea ţara Româno-Bulgarilor Mavro-Vulgaria iar cronicarul rus Nestor, ceva mai posterior împăratului Const. Porfirogenetul, o numea Czerno-Bulgaria Tot asemenea putem spune şi despre Basarabii de la Severin, că Românii puteau fi numiţi Vlahi-Negri şi fără cele trei capete de negrii. Pentru Româno-Bulgari Haşdeu se contrazice singur. Pentru Moldoveni şi Munteni comite o eroare ca pretutindeni unde le-am semnalat. Dar toate aceste erori, întru cât genialului nostru scriitor îi lipsea elementul ştiinţific, sunt scuzabile şi nu-l avea fiindcă nu avea de unde să-l aibă, de oarece chestiunea Etiopienilor nu datează în ştiinţele Antropologice şi Paleontologice de cât de abia 10—15 ani. Acelaş lucru putem să-l spunem şi despre Nicolae Densuşianu. De aici încolo vedem că dispare de la străini denumirile de Arabi şi Tatari date Românilor şi le înlocuesc cu echivalentul lor de negrii. Muntenii se numesc ei pe ei înşăşi, pe lângă Ungro-Vlahi si Români; mai primesc şi denumirea pentru toată ţara lor de Basarabia care a dăinuit până la jumătatea I-a a veacului al XVI-a şi a fost astfel numită în special de străini.

4. De unde vine ţării Româneşti numele de Tataria

Din lipsă de documente istorice nu putem şti. Denumirea de Tataria poate fi cu mult mai mare de existenţa însuşi a poporului tatar de origină mongolică. Şi cu toate acestea denumirea de ţara Tătarilor negrii din chrisovul lui Ştefan Duşan; aceea de Tataria,

1) Haşdeu op. cit. pag. 90.
2) Idem ibid.

dată ţării româneşti în lista comercială de la Bruges, cum şi din balada Serbo-Bulgară despre care am vorbit mai sus, perzistă încontinuu, fiind cunoscută nu numai vecinilor noştri Serbo-Bulgari şi Unguri, ci şi altor naţiuni din Occidentul Europei. De ex: Snore Sturlason, părintele literaturii scandinave (1178—1241) în legenda Inglingasage din Heinskringla, zice: spre Nord de marea neagră, se întinde Scytia cea mare şi friguroasă, în care sunt o mulţime de naţiuni minunate, o mulţime de feluri de limbi, sunt acolo: pitici, sunt uriaşi şi sunt oameni negrii [1]). Cu alte cuvinte, vestea despre negreala Românilor se dusese până în gheţoasa Islandă. Când s'a dat însă numele ţării româneşti de Tataria sau ţara Tătarilor negrii? Dacă ne urcăm pe treptele veacurilor, găsim din cea mai adâncă antichitate, că Neptun ca divinitate a lumii inferioare avea epitetul de Tartaros [2]). La Homer şi Hessiod, numirile de Tartaros [3]) şi Cronos, sunt identice; iar la Valeriu Flacus supremul domn al lumii celeilalte, ne apare sub numele de Pater Tartarus [4]). In fine Suetoniu ne spune că Apollo Hyperborul era adorat la Roma sub numele de „Tortor", o formă alterată de sigur din arhaicul Tartarus. Toate aceste numiri în înţelesul primitiv al cuvântului Tartaros, fac parte din domeniul preistoric al Daciei. Mai târziu însă după ce Saturn a fost alungat din domnie şi Jupiter recunoscut ca domn al lumii greceşti şi de cap al religiei, autoritatea cuvântului Tartaros a decăzut [5]) şi atunci denumirea de Tartar capătă un înţeles profund religios.

Jupiter voind să le dea celorlalţi zei o idee despre imensitatea puterii sale, le spune: „ascultaţi-mă cu toţii zei şi zeiţe... Peste cuvântul meu, nimenea să nu treacă, cu toţii să mă ascultaţi, fiindcă dacă voi afla că vreunul din zei a mers pe sub ascuns, ca să dea ajutor Troenilor ori Danailor, acela se va întoarce bătut şi cu ruşine în Olimp [6]); ori îl voi arunca în *Tartarul* cel întunecat şi foarte depărtat, unde este sub pământ o prăpastie foarte adâncă, acolo unde's Porţile de Fier şi pragul de aramă [7]).

Cu alte cuvinte Tartarul după Homer ar fi la Porţile de Fier şi care se numesc tot astfel şi până astăzi. Teologia grecească, aplică această numire arhaică a Pelasgilor nordici, numai pentru di-

1) B. P. Haşdeu Ist. Crit. pag. 150
2) Pindar Olimp. II pag. 77 cf. N. D. Dac. Preist. pag. 208
3) Homer Hymn în Apollo v. 335.
4) Hessiod, Theogon. v. 851.
5) Valeriu Flacus Argonaut IV 258—26 id. ibid.
6) N. Densuşianu Dac. Preist. pag. 210
7) Olympul Iliadei nu este Olympul din Thesalia ci Olympul cel vechiu de lângă Oce nos Potamos sau Istru unde a fost origina Zeilor v. Homer Il. XIV vers. 199—205.
8) Homer Iliada VIII v. 19—27 cf. N. D. op. cit. pag. 228.

vinitatea lumii inferioare, pentru munţi şi subterane, unde după legende, Joe închisese pe Saturn şi pe Titani, susţinătorii săi, cum am spus mai sus, la Porţile de Fier (Syderia Pile cum le numeşte Homer). Dar să venim acum la patria cea legendară a Titanilor, de pe teritoriul Daciei. In tradiţiunile populare române, vechii Titani, figurează sub numele de Tătari. Despre aceşti Tătari, se spune că formaseră odată un popor puternic. Ei locuisé pământul ţării româneşti după uriaşi şi înainte de Români.

Iar Dacii cari se aflau la munte erau numai un fel de Tătari [1]. Acestor tătari vechi li se atribue diferitele resturi de olărie, cum şi movilele ce se întind în şesuri lungi către Dunăre şi părţile de jos ale Moldovei. In fine, un număr însemnat de sate pustiite pe unde se găsesc resturi de construcţiuni antice, se numesc Săliştii Tătărăşti [2].

Este evident că aceşti Tătari, cărora tradiţiunile române le atribue resturile civilizaţiunei primitive ale acestor ţări, nu are de aface într'u nimic cu hoardele cele vagabonde ale Cumanilor, din Nordul Mării Negre (sec. XII—XIII) şi nici cu Mongolii lui Gengis-Han (1241—1243).

Termenul de Tătar în tradiţiunile istorice române, este numai o simplă formă dialectală a cuvântului de Tătâni. Incă din cele mai depărtate timpuri, exista la Carpaţi şi Dunărea de jos, o idiomă Pelasgă particulară, care se caracteriza prin trecerea lui N în R între două vocale [3].

Acest dialect, în care litera R, substitue foarte adeseori pe N, a fost odată foarte răspândit în părţile de sus ale Moldovei şi în regiunea superioară a Transilvaniei. O probă în această privinţă avem vechile monumente de limbă: textul manuscrisului de la Voroneţ, psaltirea Scheiană de la 1482, psaltirea de la Voroneţ şi fragmentele de la Măhaci [4]. Ca limbă vorbită care schimbă pe N în R, mai avem dialectul Românilor Istrieni, de lângă Marea Adriatică [5], cum şi cel al moţilor din munţii Apuseni ai Transilvaniei [6])

Această particularitate fonetică s'a păstrat pe teritorul Daciei vechi, afară de părţile citate mai sus, până târziu în Evul Mediu. In codicele Voronocian, scris pe la începutul sec. XVI-a, găsim următoarele forme ale cuvântului Tătân., care prin rotacizare, din Tătân s'a făcut Tătar de ex.: la pag 18 „Duminica 7-ea a sfinţilor

1) Răspunsurile la cestionarul istoric al lui N. Densuş. op. cit pag. 713.
2) N. Densuş. op. cit. ibid.
3) N. Densuş. op. cit. pag. 714
4) N. Densuş. op. cit. pag. 567
5) Ioan Maiorescu Itin. la Românii din Istria şi Teodor Burada, O călătorie la Românii Istrieni.
6) Frâncu şi Candrea. Rotacismul la Moţi.

Tătari, în loc de a sfinţilor părinţi, la pag 102, din obicinuitelor Tătărăşti" în loc de obiceiurilor părinteşti [1]),

Tot aici mai notăm că într'o veche baladă populară română, părinţii sau senatorii Braşovului sunt numiţi „Tartorii târgului" [2]) Această denumire li se atribue într'un sens tradiţional bun, iar nici de cum ironic.

Cum că cuvântul Tartor e dat în înţeles bun, ne putem convinge din balada următoare:

Frumoasă masă e întinsă
De mulţi boeri e cuprinsă
Dar la masă cine şade
Tot bunii Braşovului
Şi Tartorii târgului [3]).

Aici cuvântul de bun e cu înţeles de moş şi Tartorii de părinţi. Deci de la numele nobilimei Pelasge de Tatâni, prin forma coruptă de Greci se derivă denumirea de Titan, iar prin rotacizare de Tatar şi de aici denumirea etnică de ţara Tatarilor şi prin negreaţa epică de ţara ţarilor negri şi de Tataria în lista comercianţilor de la Bruges şi despre care am vorbit mai sus.

V. Sârbii şi Basarabii.

Sarabii lui Dione Hrisoston ca şi Basarabii posteriori, îşi aveau culbul lor în munţii Haţegului şi ai Olteniei, căci aici în jurul Drobetei şi al Sarmisagetuzei, fusese centrul statului lui Decebal şi prin urmare şi al castei nobilitare Dace. Haţegul şi Oltenia sunt tocmai regiunea pe care sub raportul hidrografic o reprezintă râul Jiu, care isvorând din Haţeg şi străbătând pe lângă Vulcan, trece în lung prin întreaga Oltenie. Ei bine in Geografia lui Ptolomeu (170 P. Cr.) jiul n'are alt nume de cât; Kat'aravon Potamos adică râul care se coboară din ţara Arabilor [4]).

Dione Hrisostom, contemporan cu Traian, fusese el însuşi în Dacia unde cunoscuse casta cea nobilitară a Sarabilor şi despre care a scris în opera sa Talgetika azi pierdută dar reprodusă de gotul Iornandes. Denumirea de Sarab este cu mult mai veche şi se urcă pe treptele timpului dincolo de epoca lui Decebal. Haşdeu conchidea de aici, că dominaţia Românilor în Dacia n'a exterminat nici populaţia Dacă, nici casta cea nobilă a Sarabilor, ba nici chiar dinastia regală a lui Decebal, când ne spune că împăratul Roman

1) Ion al lui Gheorghe Sbierea. Codic. Voroneţian pag. 74.
2) Tocilescu, Material Folclorisic I. pag. 1238
3) Tocilescu op. cit. cf. N. D. op. cit, pag. 714
4) Haşdeu Etim. Magn. Rom. III. 2578—79

Regilian, făcea parte din „Gentes Daciae Decebali Ipsius ut fertur affinis [1])

Impăratul Filip Arabul, Licinius ginerele lui Constantin cel Mare şi Galerĭu, erau Dacı şi făceau parte din casta nobilissimă, după expresia lui Dion Crisoston, a Sarabilor [2]) Filip Arabul, după ce a lăsat Mesopotamia în mâinile Perşilor, venind la Roma a serbat jubileul de 1000 de ani, apoi în fruntea unei armate, bate şi alungă pe tribul german Carpi din Dacia. Infiinţează aici o fabrică de monede şi bate o medalia pe care era scris Dacia Felix. Liciniu a fost şi el Sarab, fiindcă pretindea că se tragă din Filip Arabul. Despre Galeriu, Lactanţiu ne spune că: a Romano sanguine alienus. Tot din Dione Crisostomul mai ştim că Sarabii erau la Daci o castă nu numai nobilitară ci şi Sacerdotală totodată [3]). Dar ce este acest Sarabă? de unde vine? de când se începe? Dar aici nu e vorba de o familie, ci de o castă întreagă, de o colectivitate tradiţională formată prin secoli şi ale cărei rădăcini sunt înfipte în istorie cu mult mai adânc de cât se pare la prima vedere Deci în limba Dacă, Saraba, însemnează: Cap, Şef şi caracterizează deja îndeajuns Casta cea nobilitară a Sarabilor, întrebuinţat ca titlu s'a conservat intact la Români, după cum se conservă intact un nume propriu, prin tradiţiunea familiară.

Prin sec, VI şi poate chiar din al V-a, Românii după risipirea, ori civilizarea barbarilor, în contact cu Românii, începură a se organiza în ducate, chinezate, banate, astfel că acei dintre Sarabi, care deveniră Bani ai Severinului, au adăogat numele funcţiunei lor de Ban, la acel al nobleţei lor de Sarab şi s'au făcu Bani-Sarabi. Prin eliziunea literei N înaintea lui S, ajungem la Basarab şi Basarabia şi aceasta se întăreşte pe deplin, prin sintaxă şi fonetică în acelaş timp [5]). Româneşte, titlurile se pun înaintea numelui sau după nume, nu însă arbitrar, nu de o potrivă, nu fără nici o deosebire, ci urmând unei reguli statornice. După nume se pun titluri individuale de ex. Ioan—Vodă. Ştefan—Logofătul. Petru Stolnicu. Inainte de nume, se pun titluri cari aparţin unei clase de indivizi: jupânul Stefan—Logofătul, Boerul Petru—Stolnicul, cuconul Iorgu etc. In Basarabă, este egal cu Ban—Sarabăşti; titul, figurează foarte corect înainte de nume, căci acest titlu distingea pe toţi membrii castei nobilitare din care se alegea capul ţării, pe toţi Banoveţii. Ca titlu de breaslă; graiul cerea dar ca Ban, să se pună dinaintea numelui Ban—Sarabă. Tinzând a se aglutina ambele

1) Treb Pollio XXX tyr IX apud. Haşdeu Etim. Magn. III pag. 1588
2) Haşdeu Etim. Magn. Rom. III. pag. 2578 2585
3) Haşdeu etim. Magn. Rom. pag. 2590
4) Ibid, ibid, pag. 2555
5) Idem ibid. pag. 2552

elemente, de oarece Ban, era inseparabil de Sarabă; o lege fonetică imperioasă în limba română, impunea mai departe dispariția lui N înaintea lui S din Ban—Sarabă. Trebuia să devină Basarabă, după cum din mensa s'a făcut masă, din densus s'a făcut des, din mansum, mas etc., căci N înaintea lui S, n'a dispărut numai în flexiunea verbală D și G: tind, tins plâng, plâns, ung, uns etc. Fenomenul a fost în parte cunoscut deja în limba latină și-l găsim și în alte dialecte romanice. La noi însă, el formează o normă. Așa dar din punctul de vedere sintactic ca și din cel fonetic, Basarab este provenit din Ban—Sarab. Aglutinarea lui Ban cu Saraba. pentru a forma Basarab, trebuia să fi fost completă deja în sec XIII-a, de vreme ce cronicarul Persan Fazel—Ullah—Rașid descriindul sub anul 1910 năvălirea Mongolilor asupra țării Oltului, numește pe capul acesteia din urmă Bazaran-Bam; [1]) adică Basaraba Ban, mai adăogând încă odată, titlul în coadă numelui, după uzul oriental. Acum, după ce am stabilit compusul lui Ban cu Saraba, să arătăm care era marca ori blazonul Basarabilor.

2 Tipul Etiopian în Heraldica Românească.

Heraldica este o rămășiță nobiliară a feudalității evului mediu; era ceea ce se numește în Heraldică „*Armes Parlantes*", adică pe pecete sau pe steag, figurau lucruri „*figurae paronomasticae*" și al căror nume, peste tot sau măcar în parte întrucâtva, aduce aminte de numele familiei nobile respective. Atunci fiecare familie nobilă, își avea rebusul său heraldic. Dar ce este un rebus heraldic? Englezul Boutell zice: „rebusul heraldic este o compoziție heraldică, care reprezintă; fie numele purtătorului stemei sau profesiunea acestora; ori calitățile sale personale, cari sunt descrise figurat: *non verbis, sed rebus*"; de ex. Familia Demerley, avea ca marcă nobilitară ori blazon trei mâini. Familia Fitz—Urse, un urs. Familia Demerley, avea ca marcă nobilitară o mierlă. Acum ne întrebăm, care putea fi oare anticul rebus al Basarabilor?. In Europa din epoca feudală, un cap de negru, era cel mai potrivit rebus pentru familiile, ori calitățile, în numele cărora se putea observą cevă arăbesc ori mauresc. Provincia Spaniolă Alg—Arabia, purta în stemă un cap de negru. Orașul belgian Mor, avea aceeaș emblemă. Casa engleză Mourison, avea trei capete de negri; cuvântul Bas—Arab, are mai multe drepturi la un cap negru, decât chiar Alg—Arabia, Morin sau Mourison [2]) Rămâne să vedem care era rebusul heraldic al Basarabilor.

1) Dohsson Hist. Mong. II gag. 627—8 apud. Hașdeu Etim. Magn. Rom. 3 pag. 2553.
2) Hașdeu Hist. Critique Pag. 96

3. Capul negru este emblema Heraldică a Basarabilor.

Figurile paronomastice, ori rébusurile heraldice, nu erau o invenţiune a feudalităţii medievale, căci ele ne întâmpină şi la Salbateci: în fond, nu este altceva decât aşa numitul *„totem“*, al pieilor roşii din America, o asociaţie de idei proprii minţei omeneşti în genere. In acest mod, marca Basarabilor din cauza elementului Etiopian care a dăinuit în ţările noastre şi care în urmă, —nu ştim din ce împrejurări, a fost denumit de către vecini şi străini Arab; trebuia să fi fost un cap negru, adică un cap de harap. Ori cine cunoaşte istoria blazonului medieval, poate să afirme a priori pe acest debet, chiar dacă n'ar exista nici un document în sprijinul afirmaţiunei [1]). Totuşi documente există şi le vom aduce în ordinea lor cronologică In cestiuni de o asemenea natură, se cere cu ce preţ, un isvor foarte autorizat, când e vorba mai ales nu de o marcă particulară, ci de blazonul unei ţări Prima confirmaţiune oficială ne-o oferă numismatica Maghiară. La 1368 Vladislav Basarab recunoscuse suveranitatea Ungariei asupra Ţărei Româneşti [2]) Regele Ludovic de bucurie, s'a grăbit să bată o medalie şi mai multe monede, cu efigia puternicului şi temutului său vasal.

Acea efigie e un cap de negru încins cu o panglică ca şi la Levinus Hulsius [3]) Monedele au felurite mărimi, toate purtând pe o parte un cap de negru; pe alte monede tot de la regele Ludovic, aceleaşi capete de negri, ocupă scutul întreg al monedei, după cum se află în figurile 7, 8 şi 9. Pe alte monede de la acelaş rege, acelaş cap de negru, nu ocupă scutul întreg ca în cea precedentă, ci se află numai la o parte cum se văd în figurile 10 şi 11. In figura 12, capul de negru este pus dedesubtul efigiei regeşti Toate acestea reprezintă şi mai expresiv triumful cel jubilat al Ungariei, asupra lui Vladislav Basarab, care s'a ales cu cele două ducate ale Făgăraşului şi Amlaşului. Deci care din doi era mai folosit?. De sigur temutul domnitor al Munteniei. Acest cap de negru, nu poate fi marca Siciliei, care va fi avut aface cu familia d' Anjou, a regelui Ludovic, dar în orice caz nu avea aface deloc cu Ungaria. Capul de negru, ocupând scutul întreg, ori figurând alături sau dedesubtul figurei regale, nu poate fi marca vreunui fabricant de monede; singura explicaţiune serioasă rămâne dar *„Subiectio Valachiae“* [4]). După cum presupuneau deja în secolul

1) Haşdeu Etim. Magn. Rom. III 2567
2) Fejer IX 4 pag. 148, 210 apud Haşdeu op. cit. pag. 2569
3) Haşdeu Ist. Crit. pag. 97
4) Haşdeu Etim. Magn. Rom. pag. 2570 din vol. III.

trecut arheologii unguri: *hoc esse Mauri caput coque subiectione Valachiae notare autumant* [1])

Numismatica maghiară, ne dă o mărturie oficială prețioasă, dar numai externă nu şi internă, adică nu din partea Basarabilor şi de aceea ea tot nu ne mulțumeşte pe deplin. Confirmația pe care o dorim ne vine pe altă cale. Dar mai întâi o observațiune preliminară: ori cine a avut în mână hrisoave munteneşti, a putut observa că marca țării, de pe peceţile aplicate cu ceară roşie pe hrisoave, este un vultur, o aquilă, un corb şi chiar un Foenix, cum se observă în prefața pravilei mici de la Govora, tipărită de Matei Basarab la 1644 [2]). Ori cine a studiat heraldica Basarabilor, a putut constata capete de negri, ca pecete a Basarabilor. Deci prima pecete e a țării, secunda este a dinastiei. Față cu acestă duplicitate lucrul cel mai natural este, a admite că vulturul, aquila corbul ori Foenixul, erau ale statului, iar marca cu capetele negre erau ale dinastiei Basarabilor. Lăsăm la o parte marca țării şi ne ocupăm exclusiv de marca dinastiei Basarabilor.

4. Reprezentanţii României oficiale, la conciliul din Constanța (Marele ducat de Baden).

Intre anii 1414—1418 s'a ţinut conciliul dela Constanța, în care conciliu s'a ocupat cu reforma bisericei catolice. Acest conciliu a condamnat, ca să fie ars pe rug, şeful reformaţiilor husiţi, Ioan Huss şi Eronim de Praga; degradează pe Papa Ion XXIII, depune pe Grigorie XII şi Benedict XIII şi excomunică pe Frederic XIII. Toţi membrii cari au luat parte oficial la acest conciliu, au venit fiecare cu emblemele, ori cu steagurile lor. Ulric von Reichenthal, martorul ocular, după o însărcinare expresă din partea municipalităţii de acolo, a făcut nu numai istoricul conciliului în anul 1417, dar a desenat şi rebusul heraldic al fiecărui membru participant, şi după terminare, l'au depus în arhiva municipalităţii de acolo, în folio, sub titlul: „Das concilium so zu Constantz gehalten ist Worden [3]). Reichenthal ne spune că şi Valachia a trimis la acel conciliu, doi reprezentanţi oficiali, din cari primul poartă titlul de Her-

1) Schonvisner notitia Hung. rei numm. pag. 206 ap. Haşdeu. Etim. Magn. p. 2570-1.

2) Vexi Foenixul. ca marcă a ţării româneşti în prefaţa pravilei de la Govora.

3) După 1450 adică după invenţiunea tiparului, opera lui Reichenthal, fu tipărită la Auxburg. Dar acea ediţie devenită în scurt timp atât de rară, încât la 1536 a retipărit-o tot la Auxburg, Henric Steiner. Ediţia a doua a devenit de asemenea rară şi foarte scumpă. Este acea pe care răposatul Dimitrie Sturdza a dărui -o Academiei Române şi după care a reprodus figurile noastre de negri. cf. Haşdeu Magn. Etim. III pag. 25-5—76.

tzog-Despot In der Merern Valachiae, şi care are ca rebus heraldic doi harapi, fără legătură la cap, întorşi cu spatele unul către altul, cu câte o mână ridicată în sus până în dreptul capului, cealaltă în jos, iar picioarele ridicate, aşa că par a dansa, întocmai ca la Paul Ritter şi Cezar Boliac [1]) (vezi fig. 5). Al doilea membru poartă titlul numai de Hertzog de Valachiae şi are ca emblemă trei capete de negri şi pe care le redăm aici [2]) (vezi fig. 4). In

Fig. 4. Prima stemă a Basarabilor după Reichenthal: Das Concilium so zu Constantz 1414—1418. Die Walachie.

cartea lui Reichenthal numele proprii sunt aproape desfigurate, cel puţin în textul cel tipărit. Importanţa însă, nu stă în nomenclatura personală ci în partea cea figurativă, în care nu încăpea nici erori de pronunţare nici acele de tipar. Intre mai multe steme copiate de Reichenthal la 1417, de pe steagul celor veniţi la Constanţa, se află şi 2 steme princiare pe care le aduseră reprezentanţii oficiali ai României *„Die Valachie“*. Ambele sunt sub o coroană ducală şi în amândouă, ne întâmpină deopotrivă capete de harapi, cu deosebire însă că pe una sunt trei capete negre întoarse spre stânga, iar pe cealaltă 2 figuri aproape întocmai, cu cele publicate de Cezar Boliac (Daco-Romane XXII) care nu arată de unde le-a luat. In acest mod cercetarea noastră despre blazonul Basarabilor, primeşte o nouă şi strălucită confirmaţune, printr'un document autentic din epoca lui Mircea cel Mare şi a lui Alexandru cel Bun, do-

1) Cezar Boliac Daco-Romane No. 22
2) Ulrich Reichenthal Das Concilium zu Constentz ed. II Steiner p. 67 şi verso.

vedindu-se totdeodată că atât numărul capetelor precum şi proporţiunile corpului erau supuse la variaţiuni, chiar în sânul dinastiei în totalitatea casei Basarabilor [1]).

5. Emblema Başarabilor cu capetele negre în Geografia Olandezului Levin Hulsius. In Cosmografia lui Sebastian Munster 1541. In Iliricum, al lui Du-Cange 1746 etc.

Olandezul Levinus Hulsius a publicat la 1597, o geografie cu stemele tuturor ţărilor dintre Carpaţi şi Balcani. Muntenia figurează acolo cu trei capete negre, iar marca Moldovei cu două capete de negri (vezi fig. 13) care în graiul simbolic al heraldicei însemnează derivaţiune, adică marca Moldovei derivând din acea a ţării româneşti [2]). Ei bine şi aici ca şi cu o altă ocaziune, eleganta stemă pe care Levin Hulsius o atribue Munteniei şi Moldovei, nu aparţine acestor ţări, ci exclusiv familiei Basarabilor, din care Muşăteştii, formau o singură ramură transplantată de la Severin la Suceava. L. Hulsius se ocupasé în spe ial cu ţările româneşti şi a scris o carte întitulată Descriptio Transylvaniae Moldaviae et Valachiae [3]). Acele mărci dară el le-a luat de undeva dintr'o fântână consultată. Ori care ar fi fost acea fântână în cazul de faţă, o întăresc două fapte pozitive:

a) preceptele blazonului după care numele Basarab urma să aibă ca *„Armes parlantes"* un cap negru.

b) împrejurarea că dinastia Muşăteştilor din Moldova, era în adevăr ramura derivată din Basarabi. In cosmografia lui Sebastian Munster (1541) în Illyricum al lui Du-Cange (1746) şi pe aiurea, cele două capete negre, pe care Hulsius le pune în marca Moldovei, sunt atribuite Bosniei [4]). Acelaş lucru l'am observat şi la Ulrich von Reichenthal, sub menţiunea Hertzog von Possen in der Turckey, deci şi aici ca şi în multe părţi, numele ţărilor ca şi al persoanelor sunt desfigurate afară de partea figurativă care este minunat de bine reuşită [5]).

Să fie oare o confuziune între Ban şi Bass, fiindcă în vechea Bosnie, principii purtau titlul de Bani, ca şi în Oltenia? sau printr'o confuziune de o altă natură între inițialele *„Bos"* din Bosnia şi *„Bas"* din Basarab? ori poate va fi fost aşa în adevăr oarecând marca Bosniei?. In tot cazul, ar trebui studiată sigilo-grafia acestei

1) Haşdeu. Etim. Magn. Rom. pag. 2575—6.
2) Haşdeu Ist. Crit. Pag. 95.
3) Enghel Geschichte der Wal. p. 69 apud. Haşdeu. Etim. Magn. Rom III p. 2567—8.
4) Idem ibid.
5) Das Cocilium zu Constentz p. 89 verso.

ţări, zice Haşdeu. Totuşi in ori ce caz, trebue să fie ştiut, că din toate regiunile Sârbeşti, Bosnia este aceea unde s'a conservat mai mult timp, un element românesc foarte puternic, imigrat din părţile dę la Dunărea de jos, în timpuri imemoriale şi cuprinzând nu numai ciobani, dar şi căpetenii de ex; acel „cnez Marcul" cu articolul românesc L, de care se plângeau la 1401 Raguzanii, că au apucat cu forţa şi nu lasă din mână oraşul Almissa [1]). La 1373, un district întreg al Bosniei se numea România Mare (Vlachia Major) [2]). Dar să ne întoarcem la marca Basarabilor. In biblioteca din Viena, se află într'o traducere Germană anterioară sec. XVIII-a o colecţiune de blazonuri, făcută de un oarecare Rupcici, sârb de origină, care; i da titlul de Heraldist al Impăratului sârbesc Stefan Duşan [3]). Dacă această indicaţiune ar fi adevărată atunci noi am avea deaface cu un monument heraldic, tocmai de pe la 1340. In acea colecţiune, marca ţării româneşti este din punct în punct, ca şi la Levin Hulsius. Cezar Boliac ne spune că marca primitivă a Munteniei nu a avut trei capete de negrii cum am văzut la Hulsius, ci doi harapi întregi, goi, fără legături [4]) cum i-am văzut şi la

Fig. 5. A doua stemă a Basarabilor, după Reichenthal. Das Concilium so zu Constantz 1414 — 1418 die Walachie.

Ulrich Reichenthal (vezi fig. No. 5) şi asupra cărora numai reve-

1) Putzici ap. Haşdeu Etym. M. III 2569.
2) Miclosici, Wander der Rum 5 Id. Ibid.
3) Ianco Schaffaric in Glasnă Tom. 9 anul 1857 pag. 1348 ap. Haşdeu Etim. Magn. Rom. Vol. III pag. 2360.
4) Cezar Boliac Daco-Romane XXII Id. Ibid. p. 2570.

nim. Vom aminti însă că Boliac nu indică isvorul din care a împrumutat această compleciă variaţiune a rebusului heraldic. Haşdeu crede că l'a împrumutat de la Paul Ritter, un genealog sârb, care nici acela nu citează fântânele sale în cazul de faţă [1]). Tot la Riîtter ca şi la Boliac, sub numele de Stemă a imperiului Româno-Bulgar al Assanilor, se văd tot două capete negre, aşezate în vârful crengilor, pe cari Hulsius le atribue Moldovei [2]). Assanii, ca şi Musăteştii, se derivau tot din tulpina Basarabilor. Deci partea caracteristică a tuturor variantelor rebusului heraldic, constituind sâmburele lor, partea fundamentală este negreaţa de Arab.

Aşa dar heraldica, ne arată mai sus, că rebusul capetelor negre figurau deopotriva în rebusul heraldic nobilitar al Muşăteştilor din Moldova, al Assaneştilor din Bulgaria şi al Basarabilor de la Severin, cele trei ilustre ramuri eşite dintr'un singur trunchiu, *„Bulgarii cei negrii“*, din poezia populară sârbească, constitue o nouă dovadă despre origina Basarabească a Assanilor. Dar frumuseţea caracteristică a lucrului constă în faptul că profesorul Haşdeu deducea Arabizarea cum zicea el [3]) a ţării româneşti, din asemănarea nominală între Basarabia şi Arabia, şi acesta a fost motivul genului poetic, care imaginează raporturi între diversităţi [4]), Genul poetic o fi imaginând raporturi între diversităţi: în baladele sârbo-bulgare în cântul Niebelungilor şi chiar în descrierea poetică a Islandezului Snores Sturlason, nu însă şi în rebusul capetelor negre, de oarece Basarabii nu s'au inspirat nici din poezia populară românească, nici din baladele sârbo-bulgare, când şi-au luat ca rebus heraldic aceste trei capete de negrii ci din realitatea faptelor, întrucât Etiopienii au existat aici şi din existenţa lor reală s'au făurit acel rebus heraldic conform modei din Europa occidentală şi feudală. Şi apoi noi nu-l găsim numai în baladele Sârbo-Bulgare ci şi în cronici diplome, hristoave, numismatică şi toate acestea sunt isvoare istorice capitale, iar nu imaginaţiuni poetice Aceasta să fie bine stabilit, de oarece negreaţa ţărilor române datează din timpurile Etiopieno-Pelasgice, deci cu mult înainte de a cunoaşte străinii pe Basarabii din Carpaţi şi Dunărea de jos, după cum ne vom convinge după cele ce urmează.

6. Dispariţiunea denumirilor de „ARABI“ şi „TĂTARI“ date de străini Românilor şi înlocuirea cu echivalentul lor de „NEGRI“

Dispariţiunea acestor denumiri, este datorită împrejurărei că

1) Stematografia sive armorum Illyricorum delineatio 3—1 et. anno No. 4. p. 81.
2) B. P. Hasdeu Ist. Crit. p. 97.
3) Idem. Ibid p. 98—99.
4) Idem. Ibid. p. 105.

străinii ca şi vecinii, cunosc mai de aproape pe Români şi i-au văzut, că nu sunt nici Arabi nici Tătari negrii, ci oameni albii ca toate rasele caucaziene, şi atunci au înlocuit aceste calificative cu echivalentul lor de negri. Călugărul francez, Ademar de Chabane scria pe la anul 1020 despre cucerirea Transilvaniei de către regele maghiar Ştefan cel Sfant: „pornind război asupra negrei Ungarii (hungriam Nigram)" etc. etc. Istoricii maghiari vedeau foarte bine că este vorba de Transilvania, dar nu pricepeau de ce adică, să fie şi neagră? Este o eroare, exclamă Pray [1]) Rău şi fără cale adaogă Catona [2]) şi totuşi, Ademar„ nu numai că numeşte Transilvania „*Neagra Ungarie*", dar ca să prevină obiecţiunea, spune „*dicitur pro eo quod populo est colore fusco velut Etiopes*" [3]) adică de aceea se cheamă neagra Ungarie fiindcă poporul de acolo este negru întocmai ca Etiopienii.

Văzând aceasta bătrânul profesor Haşdeu exclamă cu entusiasm: „iată, zice el, răsărite pe faţă, capetele cele negre din rebusul heraldic al Basarabilor; Negrii Arabi din baladele Sârbo Bulgare, Araby din Niebelungenlied, neagra Tartarie din Hrisovul Ţarului Ştefan Duşan etc. Un Englez, Boner, citind aceste pasagii, când şi-a pus în gând să viziteze Transilvania pe la 1865, credea că va găsi aici numai Harapi şi Harăpoaice negre, ca fundul ceaonului; când colo ce să vadă? Contrar aşteptărilor lui nu găseşte decât feţe gingaşe şi bălane, ca nişte copiliţe din albion" [4]). Deci tot ideea veche a bătrânului istoric; iar mai departe adaogă: „Transilvania la Nord, Dobrogea de Sud, reflectau pur şi simplu, negreaţa cea poetică a ţării Basarabilor, pusă la mijloc între ele, ca un centru comun de coloraţiune" [5]), Cu alte cuvinte, că ţara românească şi-a luat numirea de Arabia şi Basarabia, de la rebussul celor trei capete negre şi prin împrumut, le-au luat Serbo-Bulgarii, Ungurii, cum şi celelalte popoare, din cauza negreţei poetice, ne spune Haşdeu. Noi am spus de atâtea ori, şi ne vedem siliţi să o repetăm, că nu e nimic mai falş în afirmaţiunile bătrânului istoric şi am arătat de atâtea ori, iarăşi, pentru care consideraţiuni că aceste afirmaţiuni sunt falşe. Căci dacă lucrurile ar sta astfel cum le spune istoricul nostru, atunci pentru care motive negreaţa aceasta se întindea nu numai asupra Munteniei ci şi a Moldovei, inclusiv Basarabia, ci ea cuprinde, atât pe Românii din

1) Annales Reg. Hungariae Vindobonne 1764 in fol nota 4. Hungriam nigram" ita par errorem vocat Transilvania. Id. Ibid.
2) Istoria Crit. Vol. I. 104 Transilvania male sic appellat id. Ibid.
3) Transylvania its products and its poeple London 1865 p. 439 ap Haşden p. 154.
4) Haşdeu Ist. Crit. p. 154
5) Idem ibid.

Transilvania cum şi pe cei din Dobrogea, ca şi pe o parte din imperiul Româno-Bulgar; şi în care timp?, Când ţările române nici nu erau măcar închegate în forma actuală, adică de la înfiinţarea domniei Munteniei şi Moldovei. Să vedem acum cum stau lucrurile mai întâi cu *„Bulgaria neagră"* şi mai apoi cu Moldova. Impăratul Constantin Porfirogenetul (912—959) numeşte regatul lui Assan; Mavro-Vulgaria adică neagra Bulgarie [1]. Călugărul Nestor, trăitor între anii 1056—1065) prin urmare cu un secol posterior lui Constantin Porfirogenetul numeşte Bulgaria „Czerno-Bolgaria", ori„ Mavro Volgaria, s'ar fi întins întrucâtva şi în Nordul Dunării. După Haşdeu negreaţa Bulgarilor ar fi datând de pe la anul 1200, pe când negreala parţială a Bugeacului (Basarabiei Sudice) ar data de pe la anul 950 [2]). Atunci cum rămâne cu negreaţa poetică a celor trei capete de negri? Assaneştii ocupă tronul Româno-Bulgar pe la 1200, iar Basarabii pe cel al Munteniei pe la 1200 şi cei din Moldova pe la 1350? şi aici bătrânul istoric greşeşte şi este aceiaşi greşeală ca pretutindeni, unde am semnalat-o, că plecând de la premize falşe, ajunge la concluziuni falşe, de şi aici nu mai este o greşală, ci o contradicţiune flagrantă istorică. Vedem dară că de pe la anii 900—1000 P. C. şi chiar de mai înainte, că numirile de Arabia şi Tătaria date de străini Românilor şi în special Munteniei care a fost de veacuri sâmburele românismului, dispar, rămânând numai cu faimosul epitet al echivalentului lor de *„negru"* cum am spus şi cu altă ocaziune. Această negreaţă a cuprins câte o porţiune de spaţiu, atât peste Carpaţi, cât şi peste Dunăre, ba chiar şi peste gurile acestui grandios fluviu, şi atunci s'a făcut: la Nord o neagră Ungarie, la Sud o neagră Bulgarie, la răsărit o neagră mare. Totuşi, ţin să observe cititorul un punct esenţial şi anume acela că suntem departe de ideia de a romaniza pe delicioşii noştrii vecini, Bulgari şi Unguri; nu, ferească-ne Dumnezeu, ci numai clarificăm că: nu toată Ungaria era neagră, ci numai Transilvania; nu toată Bulgaria era neagră, ci numai partea danubiană unde sunt atâtea elemente româneşti. De asemenea, nu tot Pontul Euxin era negru, ci numai ţărmul său Nord-Vestic. Ori cu alte cuvinte, nu era negru de cât ceeace se apropia mai mult de neagra Românie [1]). Nu sunt de părerea genialului nostru istoric citat mai sus, când spune că Mavro-Vulgaria a lui Constantin Porfirogenetul şi Czerno Bolgaria a cronicarului rus Nestor, ar fi datând după timpul acestor ci cred să această negreaţă dăinueşte cu mult înainte de invaziunea Bulgarilor şi Ungurilor, că ea se ridică până la timpul imemorial

1) Const. Porfirogenetul De Administrando Imperii ed. Beker Bonnae 1840 pag. 81 cap. XII ap. Haşdeu op. cit. Cronicon Nestoris ed. Miclosich p. 28.

2) Haşdeu Ist. Crit p. 151

când Pelasgii sau proto-Latinii din țările noastre actuale, au colonizat Moesia, Tracia, Macedonia, Thesalia, Epirul [1]) Frigia, Troada Egeida și Grecia. Pe la anul 998—1000 Anonymus Bellae notar, numește Transilvania Nigra Hungria [2]). Nici Nicolae Densușianu nu putea să-și explice ca și cronicarii unguri Cray și Catona, spunând că Transilvania nu a avut niciodată numele particular de Hungria, căci aici trebue să fie o formă coruptă în particula de "Nigra" sau neagră [3]) Pe la anul 1300 Cumanii invadează în țara românească și atunci ea este numită „*Nigra Cumania*", spre deosebire de „Cumania Albă, care ocupaseră alte părți neromânești [4]) In cronica maghiară a lui Simon Kezai, scriitor anterior cu un secol lui Ștefan Dușan, se întâmpinai „Comanii Albi" și „Comanii

Fig. 6. Stema Basarabilor munteni după olandezul Levin Hulsius 1597.

Negri", cu acest înțeles. Prin aceasta Profesorul Hașdeu înțelegea că denumirea de „Tătari" dată Românilor Munteni, provine de la războinicele triburi tătare, care ocupau acum partea orientală a Moldovei, pe când Muntenia lui Alexandru Vodă Basarab, era de mult curățată de ei. Noi însă rămânem la părerea noastră, expusă mai sus și care decurge din logica unui șir de fapte, care se prezintă spiritului cu o plastică claritate. Ne mai rămâne să vedem cum ideia de „*negru*" provoacă ideea de „*alb*".

7 Ideea de „NEGRU" provoacă ideea de „ALB".

Am văzut cu altă ocazie, că țările Europei, atât cele orientale

1) A de Paniagua Hist. de la civilizațion neolique cf. N. D. op cit. p. 909.
2) Hist III 33 etian rex Hungariae bello apetens Hungriam Nipram N. D. op. cit. p. 900.
3) N. Densușianu op cit. Idem. Ibid.
4) Endlicher 90 Comanorum alborum terras etc. apud. Hașdeu op cit. p. 99.

cât şi cele occidentale, în mare parte au cunoscut ţara românească sub denumirile de: „Etiopia", apoi „Arabia" şi „Arabia fericită" în urmă „*ţara neagră*". Dar dacă există o ţară românească neagră, apoi implicit trebue să fie şi una albă, De asemenea, dacă există o Cuman e Neagră, trebue să existe şi una albă, astfel că ideea de neagră, provoacă ideea de albă şi să vedem cum: România de la Dunărea de jos şi Carpaţi, fiind cunoscută de străini cu calificativul de neagră, Villharduin numeşte pe Vlahia balcanică „România albă„ [1]) De asemenea fiind numită Ungaria Neagră, Ademar de Chabane şi cronicarul rus Nestor, nu nesc pe Ungurii propriu zişi „Unguri albi". Insă Ademar adaogă mai departe, ca o prevenire a unei obiecţiunii, lămureşte el însuşi zicând:„ că această albeaţă n'are alt caracter, de cât ca să deosebească Ungaria propriu zisă de Ardeal; întru cât poporul este de culoarea neagră ca şi Etiopienii [2]). Pontul Euxin fiind numit acum Marea Neagră, Grecii, Turcii şi Slavii i-au dat Mării Ionice, denumirea de albă. Cronicarul maghiar Simon de Keza, i-a numit pe Cumanii cari ocupaseră locuri neromâneşti Comanii Albi, în opoziţie cu Cumanii negri de la Dunăre şi Carpaţi. Fără a mai înmulţi exemplele, amintim, că pretutindenea epitetul de alb, este izolat, accidental, cu totul străin literaturei populare, linguisticei şi diplomaticei. Pe când Neagra Românie, Neagra Tartarie, Neagra Cumanie, purcezând toate din aceeaşi negreaţă Etiopică, transformată în urmă în Arabică tot de către străini şi ajunsă în fine după o lungă evoluţie în Basarabie şi concomitent în Vlachie, Ungro-Vlachie, formează un întreg ciclu compact, solidar, strict circumscris din toate părţile între Neagra Ungarie, Neagra Bùlgarie şi Marea Neagră, pe care le-am rezumat prin alăturata hartă epică pe care o dăm la sfârşitul acestei lucrări.

1) Villharduim H'st. de Constandinopole p. 301 Mont Haemus qus est la base My'ie s'appellant maintenat *Blanche Vlahie* id. ibid. p, 158

2) Ademar de Chabane. Dicitur Alba Ungaria ad diferentia Hungariei Nigrae populos est colore fusco velut Etiodes . Apud. Haşdeu Ist, Critic p.15.

C A P. VI

Germanii numesc pe Romani Vlahi şi Vlahi negri, Mongolii „KARA-ULAGHI“ iar Slavii îi numesc „KARA-VLASCA“

Clasicul cronicar moldovean Miron Costin, observă că Neamţul zice Italianului Welschen, iar nouă Moldovenilor şi Muntenilor Wallachen. Franţozii Italianului îi zic Wallon şi nouă Moldovenilor şi Muntenilor Wallaques. Leşii Italianului îi zic Welloch, iar nouă Moldovenilor şi Muntenilor Woloszin“ 1).

Un istoric Sârb zice că cuvântul Wallah, ar fi însemnând pe Slavoneşte cioban 2). Profesorul Haşdeu constatând că în nici o limbă Slavă cuvântul Wlah nu însemnează cioban, întoarce ipoteza Sârbului adăogând: oare nu s'ar putea pretinde cu aceeaşi aparenţă de dreptate, că Serbii şi chiar Slavii în genere nu sunt o gintă, fiindcă robii se numesc pe latineşte Servi şi Sclavi ?. Domnitorilor Munteniei nu le-a fost ruşine de cuvântul Wallah, ci în toate hri-

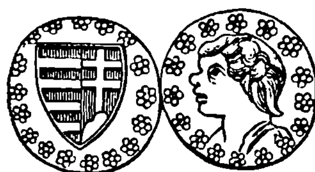

Fig. 7. Tot scutul medaliei este ocupat de un cap de Negru. Haşdeu Etym. Magn. R-ae III.

soavele lor slavone şi Greceşti, se intitulau cu mândrie „domni ai Wallahiei. De asemenea Diplomatică sec XIV-a ne procură nenumărate dovezi, că Românii se făleau a fi Wlahi, purtând ambele numiri cu aceeaşi mândrie naţională, atunci când nu ştiau că cuvântul Vlah, se derivă din cel Pelasg, Velasc, Valasc, Valah, cum

1) Miron Costin Letopis. I. 9

2) Marcov Istoria Srbskoa naroda Belgrad 1858, pag. 245 ap. Haşdeu op. cit. p. 38

am demonstrat acestea într'un capitol anterior. Azi însă, când cunoaştem şi origina cuvântului şi pe protopărinţii noştri Pelasgi sau proto-latini, avem tot dreptul să ne mândrim şi cu origina cuvântului şi cu cea a neamului.

Mongolii invadează în ţările Române pe la 1240. Cronicarul persan, Fezal-Ullah-Raşid (1250—1300), descriind invaziunea hanului Orda, după rapoarte oficiale de la curtea hanului Tătăresc, scrie: „În primăvara anului 1241, principii mongoli trecură munţi Galiţiei pentru a intra în ţara Bulgarilor (Oltului); le ese înainte Bazaran-Bam cu armată, dar e bătut. Bugeac din ţara Saşilor, trecu peste munţi intrând la Kara-Ulaghi (Muntenia) şi a bătut popoarele Ulaghice.

Puţin după aceea îi vedem pe Karaulaghi, adică pe negrii Români, numindu-se acum şi Basarabeni. Ca un popor să aibă un calificativ bine precizat, cum e cel de negru, trebue să-l fi avut de mult şi noi l-am arătat de când îl posedă.

Cu ocaziunea invaziunei Turcilor în Europa şi cucerirei Bulgariei şi Serbiei de către aceştia, atât Bulgarii cât şi Serbi au împrumutat din limba cuceritorului, atâtea cuvinte Turceşti, ba de multe ori şi fraze întregi, în cât le este inposibil a se înţelege în vorbă cu un Rus, Polonez, ori Bohem, cu această ocaziune ei au împrumutat şi pe prozaicul *„Kara"*, *adică negru*, cu care poeţi şi cântăreţii lor au înlocuit adeseori în baladele populare cele antice, pe Tzrni Arapi, Czerni Tatare, zemia Arapinska etc. Iată cum cântă Sârbul:

Dmitar uze Zemliu Karavlascu
Karavlascu i Karabogdanscu

Dumitru a luat ţara neagră Vlahia
Neagra Vlahie şi neagra Bogdanie

Bulgarul la rândul lui cântă şi el:

Da szetam Zemia po Kraina
Da szetam Zemia Karavlaszka

Să vizităm ţara de margine (Craina)
Să vizităm ţara neagră Vlahia

Deci Românii încetând de a mai fi numiţi Arabi, nu mai sunt nici negri Tătari nici negri Cumani, ci rămân pur şi simplu *„negrii Români"*. Este aceeaşi apă, dar lipsită însă după o îndelungată curgere de afluenţii pitoreşti ai izvoarelor [1]. Să vedem cum ne numesc Turcii şi Grecii.

1) Haşdeu Ist. Crit. p. 106

2. Muntenii sunt numiţi de Turci „KARA - IFLAC" iar Moldovenii „KARA-BOGDANI"; Greci numesc Moldova „MAVROVLAHIA".

Turcii stabilindu-se în Europa în sec. XIV-a, au venit în contact la Dunăre şi Balcani, cu războinicul Voevodat al Basarabilor. Murat I-iu, spaima Grecilor, Bulgarilor, Sârbilor şi Maghiarilor, fusese bătut atât de cumplit într'o luptă piept la piept de către Vladislav-Basarab, încât merse vestea până la Roma [1]). Era natural ca Turci să întrebe pe Bulgari şi Serbi, cine sunt si cum se numesc aceşti îndrăciţi Munteni?. Bulgaro-Serbii, le răspunseră că aceşti oameni se numesc Vlahi, dintr'o viţă cu celelalte neamuri Romanice; iar despre nume îi chiamă: Tzrni Arapi, Tzerni Tatari, Arapi Tatari, Negri Arapi, Negrii Tatari, Arapi Tatari. Serbii şi Bulgarii nu puteau răspunde altfel, căci ar fi desminţit chiar modul de a ne numi chiar ei în cronici, în diplome, în balade, cum şi în toate monumentele literaturii Sud-Slavice din Evul Mediu. Deci odată recomandaţi: ca negri Vlahi, ca Negri Arapi, ca negrii Tatari, ca Arapi Tatari, nu le mai rămânea acum Osmanlâilor, de cât să ne făurească după limba lor un nume turcesc.

Turcii cunoşteau însă foarte bine pe adevăraţii Arabi şi pe adevăraţii Tătari încă din Asia şi deci, le era imposibil să ne confunde cu ei cum ne-au confundat Bulgarii şi Serbii. Pentru Turci, Românii nu puteau fi nici Arabi nici Tătari. Deci se exclud de la sine cele patru epitete, şi Turci au admis restul: Vlahi şi Negrii; şi atunci şi-au zis: Muntenii sunt Vlahi, Muntenii sunt Negri: prin urmare Muntenii sunt Negri-Vlahi, sau Kara-Iflak, care însemnează pe turceşte negru. Iflak este un orientalism în loc de Vlah, precum este Ibrâila din Brăila, Ismail din Smil etc. In acest chip se traduce logic origina vechiului 'nume turcesc de Kara-Iflak [2]). Să vorbim acum de Moldoveni.

Moldova, aproape îndată după consolidarea ei ca Stat independent, vine în contact cu Turcii. Ei observă că Moldovenii au ca şi Muntenii aceiaş limbă, religie, aceleaş datini şi acelaş aspect Nu ştiau însă cum să deosebească Moldova de Muntenia. Atunci conform uzului oriental, Turcii i-au dat numele de Bogdania, după Bogdan numele fondatorului ei. Astfel, ca alături cu Negrii Români,

1) Diploma Vladislai Vaivodae an 1372 Fridvalski 83 şi Fejer IX. 4. 477, cum exercitu nostro virilliter contra saevissimos et infideles Thorcos ipsosque invadendo etc. In Baritz Transilvania V. 67 Bulla Urbane in Magaz. Ist. III. 131. Impios Turcos Catholicae fidei hostes pro Dei et praefatae sedis reverentia persequeris et tuos reputat inimicos id. ibid.

2) Haşdeu Ist. Crit. pag. 107

sau Kara-Iflak, se ivește în limba turcă Negrli Bogdani, sau Kara-Bogdani [1]).

Ep'tetul de Negrii bat Moldovenilor de către Turcì, îl dau și Grecii bineînțeles în limba lor. Pe la 1390-1400, patriarhul din Constantinopol, intrând în primele sale relațiuni cu Moldova de curând apărută pe arena politică, o numesc Mavro-Vlahia [2]) adică Neagra Vlahie. Halcocondilas, o numește *„Melani Pogdania“* sau Neagra Moldovă. Intre documentele din Istoria Rusiei se găsește o hartă din Europa orientală dintre anii 1328-1480, publicată de istoricul German Dr. Th. Schiemann, intitulată Rusland, Polen und Leoland (Berlin 1886). In această hartă Basarabia actuală face parte integrantă din Moldova numită pe atunci Bogdania [3])

Pentru ca negreața Munteniei și Moldovei să fie străbătută între anii 1170-1240, până în ghețoasa Islandă, trebue să fi fost foarte răspândită cu mult mai dinainte. Deci trebue să arătăm, că țara românească, afară de denumirea ei de Vlahia, Ungro-Vlahia, mai purta și denumirea de Basarabia, și cu care nume a fost cunoscută în occidentul Europei din sec. XIII-a până la jumătatea sec. XVI-a.

A. Basarabia de la Olt în isvoarele istorice Europene.

a. In isvoarele Scandinave.

Inainte de consolidarea principatelor românești, Dacia a fost numită de streini și în special de greci vechi, „Etiopia,“ apoi „Arabia“ în urmă Tătaria etc.

Cu timpul aceste denumiri dispar și rămân cu echivalentul lor de „negru“ cum am văzut mai sus, astfel că sub denumirea de

Fig. 8 și 9. Intreg scutul monedelor este ca și mai sus ocupat de câte un cap de Negru vezi Hașdeu Etym. Magn. Romaniae III.

țara oamenilor negrii, o găsim în țările Scandinave și anume: în

1) Idem ibid.
2) Acta Patriarhatus Constantinopolitane Vol. II pag. 404, 435, 444 454, 461, 465, et.
3) Halcocondilas libr. IX. pag 514. cf. N. D. op. cit. pag 908.
4) Rafn, Antiquite Russe d'apres le monument des anciennes Scandinavea. Vol. I pag 245 apud. Hașdeu op. cit pag. 150.

Islanda, descrisă de Snores Turlason, în Inglingasage din Helmskringla.

b. Basarabia de la Olt în fântânele istorice Polone şi Moldovene.

Ilustrul cronicar polonez Dlugosz 1415-1480, numeşte ţara românească în trei feluri; [1]) (Montania în loc de Muntenia II) Vlahia şi III) Basarabia. De cele mai multe ori îl întrebuinţează ca şi contimporanul său Miechowski iar poporul era numit Basarab şi domnitorul Basarabus. Dlugosz, descriind invaziunile lui Stefan cel Mare în Muntenia contra lui Radu cel Frumos, ca şi cronicarul Ureche, ori unde Ureche pune Ţara românească el întrebuinţează „Basarabia". Acelaş lucru îl face şi Matei Miechowski, compatriotul şi discipolul marelui analist Polon, care vorbind de captivitatea lui Vlad Tepeş în sclavia maghiară zice; rex Mathias Hungaria, Vladislaum Draculam, Voevoda Basarabiae, annis prope duodecim în captivitate [2]) Mai departe arată ca Vladislav Iagello, regele Poloniei, trimite de două ori armate în contra ţării româneşti, din ordinul regelui Ungariei, căruia îi scrie în 1431: Vestram fraternitasnon ignorat demum, versum Basarabian similiter iterata vice cum magnis misimus aliam gentem impensis [3]). Diplomatul Petre Tomicki, consilia în 1510 pe regele Sigismund Iagello să trimită un ambasador la poarta Otomană. Sed recte tramites per Transilvania et Besarabiam [4]) Basarabia ca una din calificările ţării româneşti, trebue să fi venit la Poloni prin Moldovă, căci găsim de trei ori repetat numele Basarabiei, în tratatul comercial Moldo-Polon din 1407. Iată acel pasaj: negustorii din Lemberg. sunt liberi a exporta postav în Ungaria şi în Basarabia, fie p'per fie lână, fie altaceva şi va plăti în Bacău [5]) In anul 1429. marele duce Litvan Witold, vorbind despre certurile dintre Munteni şi Moldoveni, zice: differencias pro quibus inter Basarabitas et Moldovanos, oriuntur quesciones;" iar la 1430 ambasadorii poloni vorbesc despre Woywoda Dan Bessarabie adunati sibi exercitibus gencium Bessarabicorum", Insuş Mir-

1) Dlugosz libr. XIII tom. II pag. 516 anno 1474. Turcorum Caesar omnes arces et municiones in Bessarabia et Montania tradent sibi ultroneas Bessarabiae voivoda Radulone ocupans apud. Haşdeu op. cit. pag. 61.

2) Dlugosz libr. XIII Tom. II pag. 345 Germanus ejusdem Vladi Radul, nomine a Turcorum Caesarem mac illo regendam sub tributo suscepit. Sincai II. 45

3) Raczynski Codex diplomaticus Lituaniae Wroclaw 1845 pag. 35; Id Ibid. p. 62.

4) Acta Tomiciana ed Dzialynski Posnaniae 1852 I. Pag. 67 Id. Ibid.

5) B. P. Haşdeu op. cit. pag. 65.

cea cel Mare la 1403, în două acte de alianţă cu regele Vladislav, îşi dă titlul de mare Voevod şi domn a toată ţara Basarabească. De asemenea e foarte caracteristic cum domnii Moldovei începând cu Alexandru cel Bun şi Ştefan cel Mare în frunte, numeau şi ei ţara românească „Basarabia" şi adeseori o numeau în plural Basarabi, ca şi când ar fi fost Basarabi toţi locuitorii [1]).

c. Basarabia de la Olt în fântânele istorice Sârbe şi Maghiare.

De şi Serbii numeau ţara românească Arab-Tataria ori ţara negrilor tatari, totuşi după ce i-au cunoscut mai deaproape pe Români o mai numeau şi ţara Basarabească [2]). In cronica sârbească a mânăstirei Tronoşa, se zice între anii 1320—1330, că

Fig. 10. Pe această monedă capul de Negru este pus la stânga regelui Ludovic cel Mare.

împăratul bulgar Mihail adună o numeroasă armată pe lângă care mai căpătă ajutor de la Românii *basarabeni*, năvăli în Serbia [3]). De asemenea la Byzantinul Cantacuzino, se atestă că Ungro-Vahlii sunt consideraţi ca aliaţi ai Bulgarilor, adică Românii basarabeni ai cronicarului sârbesc. Această equaţiune între Ungro-Vlahia şi Basarabia, ne conduce direct la diploma împăratului Sigismund, care confirmă la anul 1420, privilegiul mănăstirei Tismana şi tuturor locuitorilor ţărei Ungro-Vlahiei, adică ai Basarabiei [4]). De la Scandinavi, Poloni, Sârbi, Unguri şi Moldoveni, cărora Muntenii le erau deopotrivă cunoscuţi sub denumirea de Basarabia, să trecem la fântânile istorice occidentale.

d. Basarabia de la Olt în fântânele ist. Italiene.

Pe la anul 1570, era la curtea imperială germană a lui Maxi-

1) Haşdeu Etim. Magn III. pag. 2544—5
2) Karano Tvetkovit Srbskie Spomenetzy Bilograd 1840 p. 52 ep. Haşdeu op. cit. 64
3) Radoslavie Srbskoie in Glasni drusztvo Srbske slovesnorti V. Belgrad 1853.
4) Venelin 49. Originalul acestui doc. se află în arhivele Statului din Buc.

milian II-a din Spira, un pretendent român expatriat, care, după Leonclavius, se numea Nicolau, fiu al principelui Basarabiei, demonstrând această origină prin mărturii şi mai cu seamă prin bule plombate ale Veneţiei. Cu un an mai înainte, adică la 1569, pe acest principe Nicolau, îl găsim la Segovia în Spania, unde îl vedem scriind un fel de hrisov, în care îşi dă numele de fiul lui Barbu Basaraba, domnul Munteniei [1]). Astfel se explică pe deplin titlul său de *princeps Bessarabiae*. Cu mult mai înainte de bulele veneţiene ale acestui aventurier, ţara românească se numea deja Basarabia în bulele papale. Astfel Papa Grigore XI-a, îl îndeamnă pe regele maghiar Ludovic, în anul 1372, la edificarea templelor catolice în ţările vecine cu Ungaria, zicându-i: în Bosnia, Serbia, *Basarabia* şi în celelalte ţări limitrofe locuesc mulţi schismatici şi eretici [2]). Fântânele istorice de mai sus pot fi rezumate în modul următor, pentru secolele al XIV-a şi al XV-a.

SECOLUL XIV-a.

1) Ţarul sârbesc Ştefan Duşan 1300—1356.
2) Papa Grigorie al XI-a 1300—1378.
3) Imper. Germano-Maghiar Sigismund 1366—1437.
4) Regele Polon Vladislav Iagelo 1350—1434.

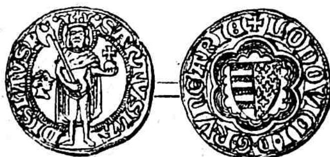

Fig. 11. Pe această monedă capul de Negru este pus la dreapta regelui Ludovic.

5) Domnitorul Moldovei Alexandru cel Bun 1400—1432.
6) Actele dintre 1389—1411 inventariate de către Cromer în arhiva din Cracovia.
7) Notiţa din 1408 în arhivul municipal din Lemberg.
8) Cronica latino-Ungară de la Poson (Presburg) [3]).

1) Seivert von dem Walachischen Wappen in Ungarisches Magas. Presburg 1781 tom. I, partea III-a pag. 366. Dă acest act numai în traducere Nicolau Princeps Bessarabiae a lui Leonclavius îşi numeşte patria Unser Fuersten Thum Transalpina.

2) Raynaldus an 1372 num. 32 apud Assemani calendaria V 1. 61 ap. Haşdeu. op. cit.

3) B. P. Haşdeu Ist. Crit. Pag. 65.

SECOLUL XV-a.

1) Analistul Polon Dlugosz 1415—1480.
2) Confratele acestuia Miekowski 1450—1523.
3) Domnul Moldovei Ştefan cel Mare 1430—1504.
4) Analistul Maghiar Turocz 1450—1490.

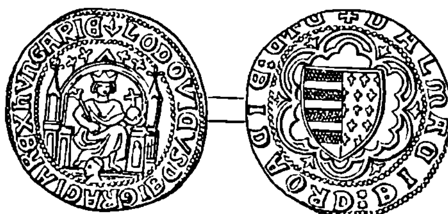

Fig. 12. Pe această Medalie capul de Negru, este pus sub picioarele lăudărosului rege Ungur.

5) Cronica anonimă sârbească de la Tronoşa sec. XV-a—XVI-a.
6) Bulele plombate veneţiene ale pretendentului muntean Nicolau Basarab secolul XV-a—XVI-a.
7) Diplomatul Polon Tomicki 1470—1535 [1]).

Toate aceste sorginţi istorice stabilesc în mod autentic până la evidenţă, că ţara româneasca sub denumirea de Başarabia, era foarte cunoscută nu numai în orient ci şi în occidentul Europei. Pentru Muntenia, Basarabia, corespundea cu Bogdan'a pentru Moldova. Dar Moldovenii, nu şi-au numit nici odată ţara lor Bogdania pe când Muntenia din contra nu respingea numele de Basarabia [2])

Astfel că ţara românească pe lângă numele de Vlahia şi Ungro-Vlahia, ş'au numit ţara lor în totalitatea lor şi Basarabia. Să vorbim acum şi despre Basarabia actuală.

e. Basarabia în legendele Ucraniene.

Sarabii au fost cunoscuţi vecinilor sub denumirea de Arabi. Basarab este o compoziţie din titlul înaltei funcţiuni de Ban şi din numele de nobleţe Saraba. Inainte de a fi aglutinat titlul de Ban, Sarabii trebue să fi avut deja pe pecete şi pe steagul lor unul sau mai multe capete de negri. Dacă Basarabii ar fi fost numai o familie, iar nu o întreagă clasă predomnitoare, atunci Oltenia şi ţara

1) B. P. Haşdeu Ist. Crit. pag. 65.
2) Idem ibid. pag. 66

românească, n'ar fi căpătat numele ţării Basarabilor pe care l'a purtat deja din secolul al XIII-a şi următorii [1]), de şi noi am văzut că ea purta această denumire încă de la anul 525 în. de Christos.

Cazaci Ruteni din Ucraina; nu puteau să aibă aface cu Basarabia de la Olt; dar începând cu secolul al XVI-a, ei au fost mereu în contact cu acea parte a Moldovei. Doi scriitori moscoviţi Antonovicz şi Dragomanov, au publicat în zece variante, o baladă poporană ruteană, de pe la finele secolului al XVI-a întitulată *„Alexe Popovici şi furtuna de pe Marea Neagră"*, unde este vorba anume despre acea Basarabie de la Nistru. Prima variantă se începe astfel: acolo pe marea Neagră, o piatră albă, şeade un şoim luminos şi suspină cu jale privind *îngrijit la Marea Neagră. Nu va fi* bine pe Marea Neagră căci furtuna cea rea se ridică împrăştiind în trei părţi luntrele cele căzăceşti: o parte din ele, spre ţara Bilarăpească (u Bil Arapsicu Zemliu), a doua parte în gârla Dunărei, a treia parte în mijlocul Mărei Negre.

VARIANTA VIII-a

Acolo pe Marea cea vânătă, pe o piatră albă, şade luminosul şoim cu ochii strălucitori; el îşi pleacă capul în jos şi suspină cu jale privind sfântul cer căci întunericul a acoperit jumătatea soarelelui, jumătatea lunei şi se începe furtuna pe marea cea vânătă, se ridică valuri din fundul mărei şi împrăştie în trei părţi luntrele căzăceşti: duc o parte din ele în Dunărea cea liniştită, împing a doua parte spre ţara arăbească (U Arapsicu Zemliu), înneacă a treia parte în mijlocul mărei.

VARIANTA VI-a

Acolo pe marea neagră, pe o piatră albă şade luminosul şoimuleţ şi jelitor, privind departe la luciul Mării Negre, căci nu va fi bine pe Marea Neagră.

Se ridică din fundu-i valuri duşmăneşti şi împrăştie în trei părţi luntrile căzăceşti asvârlind o parte din ele în gârla Dunărei împingând pe a doua parte în ţara Orabească (U Zemliu Orapsicu), iar pe a treia parte neştiind ce să-i mai facă o înneacă în mijlocul mărei

Varianta VII-a se începe ca şi a opta, cu deosebire numai că în loc de ţara Arăbească este ţara Orăbească ca şi în varianta VI-a [2]). Cred de prisos a le mai da şi pe celelalte.

1) Haşdeu Etim. Magn. Rom. Vol. III. pag. 2644.
2) Haşdeu Etim. Magn. Rom. III. p. 2575-77

Precum vedeţi naufragiul se întâmplă pe Marea ·Neagră aproape de gurile Dunării faţă cu ţărmii Basarabiei. Vom mai adăoga în treacăt, că până azi numele cel legendar al Basarabiei la vecinii noştrii Rutenii este Bisova Arapia sau literalmente Arabia Dracului [1])

f. De unde îi vine numele Basarabiei actuale.

Am văzut mai sus că ţara românească a purtat în totalitatea ei [2]) pe lângă denumirile de Vlahia şi Ungro-Vlahia a mai purtat şi pe acel de Basarabia [3]) sau ţara Basarabilor, timp de aproape trei veacuri, începând cu sec. XIII-a. Străinii îi mai numeau pe Români şi Basarabeni. In anul 1259, Tătarit după ce subjugară pe Basarabeni şi pe alte naţiuni, au luat cetatea Sandomir [4]) Poporul român din Basarabia, nu-şi dă nici odată numele de Basarabeni, ci numai pe acel de moldoveni, după cum face şi poporul român din Bucovina. Ruşii de asemenea le zic Basarabenilor Moldovanŭ. Limba este moldovenească şi se vorbeşte moldoveneşte. [5]) Sub numele actual de *Basarabia se înţelege întreaga regiune* a Românie: de la Prut spre răsărit. Inainte de 1812, se compunea din trei părţii

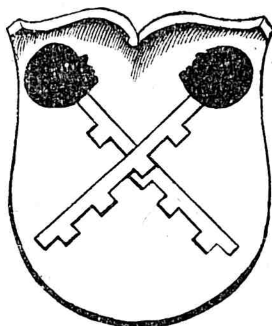

Fig. 13. Aceste două capete de Negre dnpă Levin Hulsius sunt atribuite Moldovei. Reichenthal însă le atribue Bosniei.

1) Zellechowski Ruthen Wtb. vol. I. 31 ap. Haşdeu id. Ibid.
2) Haşdău Ist. Crit, p. 10
3) Id. Ibid. pag. 65
4) Stoica Nicolaescu, De la întemeerea ţării româneşti anno 1259. Tartarii sub. jugates Bessarabenis Litvanis et aliis Gentis. Not. I. pag. 18
5) Haşdeu Etim. Ma_n. Rom. III. pag. 2594

a) aşa numita raiaua Hotinului, supusă Turciei; b) o porţiune din Moldova de mijloc, c) ceva mai jos posesiunile Tătăreşti dintre Prut şi Nistru, care numai aceia se numea Basarabia, synonymă cu Bugeacul, aparţinând Tătarilor, afară de oraşele mărginaşe: Ismail, Chilia şi Akerman (cetatea albă) pe care le stăpâneau Turcii [1]) Basarabia noi acum o numim cu numele tătăresc, Bugeacul, [2]). Cu acest înţeles ceva mai lărgit ne întâmpină Basarabia deja în sec. XVI-a ca un nume vechiu. Polonul Broniowschi, care scria pe la 1579, zice: Moldaviae sau Valachiae inferioris pars quae olim Bessarabia dita fuit [3]). Vorbind de întreaga zonă Danubiană a Moldovei până la Marea Neagră. Basarabia aşa cum o înţelegea Broniowscki, în prima jumătate a sec. XV-a, aparţinea Munteniei, ai căror domni Basarabi erau: stăpâni pe Dunăre pe ambele maluri până la Marea Neagră, iar ţara românească peste tot, de la Severin până la Chilia se chema Basarabia adică „*Ţara Basarabilor*". La 1396 Vlad Vodă Dracul, răsculându-se contra tatălui său Mircea cel Mare, se intitula Wayvoda Bassarabiae nec non comes de Severino [4]). Insuşi Mircea îşi da acelaşi titlu în unele acte internaţionale [5]). Cu alte cuvinte numele Basarabie este o simplă amintire a vechei dominaţiuni a Basarabilor, peste gurile Dunării, atunci când ei coprinseseră şi Dobrogea [6]). După ce Ştefan cel Mare, cuprinse Chilia şi cetatea albă (Mauro Castron [7]), ca cetatea a Mavro-Vlahilor de la Munteni, i-a rămas numele de Basarabia cum se numea şi mama ei de origină. Despre aceste fapte ne „vorbeşte şi cronicarul Miron Costin în poema sa Polonă: Giurgiu şi Brăila, zice el, sunt eterne amintiri ale acelor domni munteneşti Basarabi care stăpâniră o parte a Bulgariei şi peste ţărmul mărei, unde s'a lăţit numele Basarabiei [8])

După ce Basarabia a fost smulsă de Moscoviţi în 1812, au întins denumirea de Basarabia peste întreg teritoriul trans-prutean, până la Hotin. De la finele sec. XV-a până în prezent, oriunde vom găsi numele Basarabiei, se referă exclusiv la Basarabia de la gurile Dunării, ori Bugeac, după expresia lui Cantemir. Acum ne mai rămâne să arătăm că nici Pontul Euxin, n'a rămas străin de influenţa negrilor români.

1) Zulzer Gesch. d. Transalp Daciens I. p 376. Peyssonel Comerce de la Mer Noire I pag. 304 Apud. Haşdeu op. cit. pag. 2593
2) Cantemir Croh. II. pag. 371 id. ibid.
3) Broniowski Tartariae descriptio. ed. 1595 p. 2. id. ibid.
4) Dogiel cod. diplom I 623 id. ibid.
5) Ulianitzki Materială p. 13-14. id ibid.
6) Haşdău Etim. Magn. Rom. III. pag. 2593-4
7) N. Iorga Universul Literar an. 41 No. 24 Lucruri noi despre Chilia şi Cet. Alba.
8) Haşdeu Arh. Istorică I pag. 162 id. ibid. III. pag. 2575.

CAP. VIII.

Marea Neagră

Italianul Formalioni, făcând istoricul comerțului Genovez și

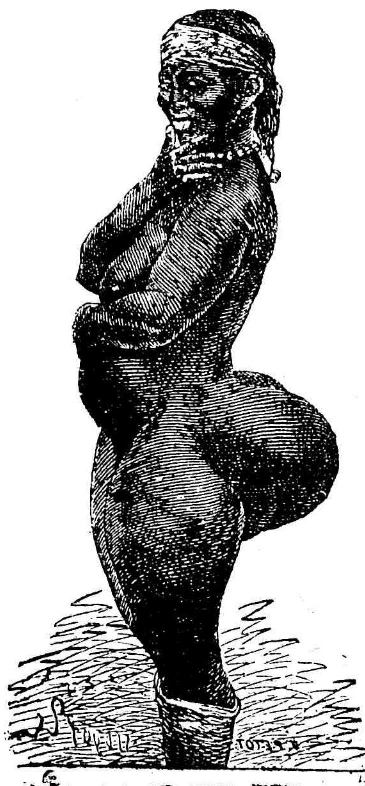

Fig. 14. Venus etiopiană actuală după Topinard (D-r Paul) Elements d'antropologie generale Pons 1885. — Astfel erau vechile etiopiene din timpurile neolitice cari au trăit în țările noastre azi.

Venețian pe Marea Neagră, pleacă de la două idei preliminare și anume: *a)* „această mare nu a fost numită Neagră, din cauza bru-

mozităţii sale; căci brumoasă a fost totdeauna, dar nu totdeauna se numea Neagră. *b*) acest nume de Neagră, ea trebue să-l fi moştenit de la vr'un popor ţărmurean, care de asemenea, trebue să se fi numit negru". Ca teorie nu-i nimic mai adevărat. Dar Formalione se pierde într'un haos de ipoteze, când e vorba să explice cuvântul *Kara,* pe care îl deduce de la anticul popor Kari, din Asia Mică, ori de la vechiul cuvânt Elinesc Melas, care de asemenea înseamnă negru şi deci calificativul de „neagră", ar deriva de la faimosul popor navigator şi colonizator Milesienii, care şi ei la rândul lor, sunt tot Kari [1]). Profesorul Haşdeu a răsturnat în mod magistral toată argumentarea greşită a lui Formalioni, precizând că Marea Neagră, nu poartă această denumire de cât din Evul Mediu, astfel că toate popoarele până acum o numesc cu vechea denumire de Pontul Euxin, ori numai simplu Pontos. Nici Romanii, nici Grecii vechi cum nici Arabii şi Perşii din Evul Mediu, n'au cunoscut-o niciodată, sub denumirea de Marea Neagră [2]), ceea ce probează că această numire şi-a luat naştere numai de la acei cari cutreerau unghiul maritim Vest-Nordic, al cărui vârf se afla în gurile Dunărei şi anume de la Tătari, Slavi, Scandinavi, Unguri şi Turci de când s'au stabilit în Europa [3]). Formalioni printr'o ciudată contradicţiune mărturiseşte că Pontul se numea Marea Neagră de când începu dominaţiunea Turcilor şi Tătarilor, de unde Ruşii i-au zis apoi Czerno-More şi Moldovenii Neagra Mare [4]). Francezul de la Primaudaie, care citise tot ce se refera la Pintul Euxin în literaturile vechi şi moderne, constată acelaş fapt [5]). Cu alte cuvinte zice profesorul Haşdeu, origina numelui Mării Năgre, nu se poate urca de cât cel mult până în sec. X-a, şi nu mai departe, adică în acea epocă în care feluritele triburi turceşti, tătărăşti, hazare, pecenege, au început a se mişca din Răsărit spre gurile Dunării şi în care epocă s'au format o variată nomenclatură de sateliţi negrii, în jurul centrului negrissim al ţării Basarabilor. Mai toate numirile Pontului Euxin din Evul Mediu, s'au format după diversele popoare mari şi mici. Uneori se numea Marea Romană cu înţelesul de grea-

1) Formaleoni, Storia de la navigazione nel Mar Nero Venezia I p. 42 H. Ponto Eusina ora é detto Kara Degniz, o mar nero da Tartari e Turchi Qucsta voce ap. Haşdeu op. cit. 156.

2) Lelevel Geogr aphie du moyen — Age Attos id ibid p. 157. —

3) De la Primaudaie Hist. du commerce de la Mer Noire p. 3 Mer mayeur les grecs byzantini l' appellerent les premiers de ce nom qui fut adopte par les Latină. Loroque les Turcs et les Tatares l'a domirent il lui donnerent le nom de Mer Noire id ib. p. 157.

4) Dacchè vi regnaro no Tartari e Turchi fu detto Mar nero e cosse pure la dissero Russi in loro linyuayro ezerno More e i Moldavi Nigra Mari ap. H. p. 157.

5) De la Primaudaie Hist. de commerce op. cit.

că adică a Romei nouă. Căteodată se numea Marea Rusă [1]). In antichitate Pontul Euxin se mai numea și Marea Schitică, *Scyticus Pontus* [2]) sau *Scyticum Mare. Cimerius Pontus* [3]) Marea Amazonică, *Amazonicus Pontus* [4]) după numele Amazoanelor. Marea Sarmatică, Sarmaticum Mare, ori Sarmaticus Pontus [5]). Tot astfel Pontul Euxin a fost botezat *„negru"* din cauza Românilor numiți de străini *„Negri"* [6]). Iohann Schieltberger, fiind luat prizonier de Turci, a fost surprins când a auzit că Turcii și Tătarii numesc Pontul Kara Deniz și cerând de la ei o explicare, i s'a spus că această Mare Neagră, însemnează Marea Karaiflahilor și în relațiunile sale spune că orașul Thesalonic se află pe tărâmul Mărei Românești [7]). De la Pecenegi Chazari, triburi orientale, împrăștiați în evul Mediu pe tot malul Nordic al Pontului, Neagra Mare trecu la Turci și Tătari sub numele de Karadenghiz, la Slavi, de Czerno More, la Scandinavi de Svarta-haf, la Greci de Mavro Talasa [8]); la Unguri în anonimul regelui Belae Notar, Nigrum Mare, pe când dincolo de Meotida, cum și dincolo de Bosphor, nici odată nu se chema astfel, până la moderna terminologie geografică de Marea Neagră.

Am sfârșit și cu Pontul Euxin și ne mai rămâne să vorbim despre Munții Carpați ca o complectare pe deplin a atmosferei negre a Munteniei, în Evul Mediu.

2. **Munții Carpați** (Incingătoarea țării Negrilor).

Nu intră în cadrul lucrării noastre de a face orografia Daciei Preistorice; totuși vom arăta în câteva cuvinte numirile vechi ale munților celor mai principali, despre cari au scris istoricii clasici greci și latini, până când întreagă catenă muntoasă a luat numele de Carpați. Dintre acestea unele numiri Preistorice, au dispărut fiind înlocuite cu altele; iar alte denumiri au persistat până în zilele noastre, cum sunt Munții „Vulcanului" și muntele Omului din jud. Prahova.

Cele mai principale catene muntoase ale căror denumiri au dispărut, sunt următoarele: 1) marele și întinsul Olimp (Macron

1) Massoudi in Klaport Magaz. Asiatique 1825 pag. 271 ap. Hașdeu op. cit. pag. 857
2) Valere Flacc. Arg. I. 59. vol. II 329. Idem. Ibidem
3) Claudian de laud. stilic. I. 129. idem. ibidem.
4) Claudian in Eutrop. II. 265. id. ibid.
5) Ovidiu Pontice. IV. 10—38. Valer. Flacc. VIII. p. 223
6) B. P. Hașdeu. op. cit. pag 158
7) Schulterbergers Reise ed. Pelzel München 1814 pag. 83
8) Bayer. De cimeriis in opuscula pag. 127. Apud. Karamzin 1. Not cf. Hașdeu. op. cit. pag. 158

Olimpon) [1]) al Teogoniei Pelasgice şi pe care l'au împrumutat Grecii Vechi, trecându-l în Teologia grecească, cum au împrumutat toate zeităţile Pelasgice [2]). Eu mă duc, zice Thetis, pe vastul Olimp la ilustrul meşter Vulcan, ca să-i facă arme splendide fiului meu Achyle [3]) iar despre Uranus cu înţeles de munte (de la Ureos)

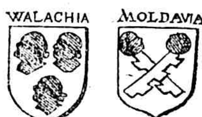

Fig. 15. Stemele Basarabilor Munteni şi Moldoveni după Levin Hulsius şi după Haşdeu Etym. Magn. Romaniae III.

acelaş Homer ne spune că Pallas Atena a venit din Uranus, pentru a îmblânzi mânia lui Achyle [4]). De asemenea Thetis, fica oceanului, mergând la Zevs, ca sa ceară favoarea pentru Achyle, ca Hector să învingă pe Greci, ca apoi ei să cheme pe Achyle, să-i scape din mâinile Troenilor, Homer ne spune că ea, disdedimineaţă s'a urcat şi a trecut peste vastul Uranus, până la Olimp, unde sta Zevs Chronide, pe „Koriphe", cel mai înalt vârf al Olimpului celui cu vârfuri numeroase. Hessiod ne spune că pe Olimpul cel acoperit cu zăpadă, de la marginile pământului' se află şi un loc de adunare, „*Agora*", a zeilor şi a oamenilor [5]). Koriphe la Homer, este vârful cel mai înalt al Olimpului vechiu [6])

Olimpul Atlantiacus al lui Calpurnius (IV—83) este în ţara Hiperboreilor de la Istru, unde după Ovidiu, Pliniu şi Pomponiu Mela, se aflau ţâţânile lumii (cardines mundi) [7]). Olimpul lui Euripide se află lângă Oceanos Potamos (Dunărea de Jos) care este şi părintele zeilor [8]) Din dovezile aduse se vede că aici nu este vorba de Olimpul din Thesalia, a cărei denumire este dusă de Pelasgii emigraţi acolo, de aici, de la Dunărea de Jos.

2) A doua catenă este muntele Atlas (nu cel din Africa) şi

1) Homer Iliada I v. 402
2) Herodot libr. II. 51—53
3) Homer. Iliada XVIII-a v. 204
4) Homer Iliada I v. 460
5) Hessiod Scut. Herc. vers. 204 cf. N. Dens. op. cit. pag. 285
6) Homer Il. I. v. 499
7) Pomponiu Mela III. 5. apud N. D. op. cit pag. 327
8) Homer. Iliada XIV-a v. 201—246. Hessiod Teogonia. v. 119. N. D op. cit. pag. 327.

despre care gramaticul Apollodor, amintește despre venirea lui Hercule la muntele Atlas din țara Hyperboreilor și unde el liberează pe Prometeu din legăturile sale [1]). După Diodor de Sicilia, insula Cerne se află la muntele Atlas [2]). Muntele Atlas era muntele Pelasgilor de Nord, cari făceau parte din marea familie a Hyperboreilor. Titanul Atlas a domnit peste poporul Atlanților [3]), astfel că acea Atlantidă despre care vorbește Platon în *„Critias“* și *„Timeos“*, trebue căutată la Dunărea de jos și nu în Africa și nici la Oceanul Atlantic cum se crede astăzi în deobște. Când veni Hercule în țara Hyperboreilor la titanul Atlas, Prometeu îl învață să nu se ducă el să ia merele din grădina Hesperidelor, ci să roage pe Atlas să se ducă dânsul spre a le lua, ceeace a și făcut. Scriitorii Greci perduseră încă de timpuriu cunoștința exactă despre poziținnea geografică a muntelui Atlas. Din această cauză unii îl localizează în Mauritania (Africa), alții în Italia, iar alții în Arcadia din Pelopones. Insă el nu a existat nici într'o parte din lumea veche, vreun alt munte cu numele Atlas de cât numai acel din țara Hyperboreilor [4])

3) Munții Riphei, situați la isvoarele (cataractele cele sgomotoase ale Istrului [5]) Cyclopii lui Hesiod, care aveau un ochi în frunte [6]), au fost confundați cu Arimaspii, un popor istoric din națiunea cea mare a Hyperboreilor care locuiau lângă munții Râpei [7]) de lângă Istru și pe care Stefan Bizantinul îi numește Munții Hyperboreilor (Ripaia Oros Hipervorèon [8])

4) Cea mai interesantă este catena munților Caucazului și care avea o numire generică, după cum o au Carpații de astăzi. Iată ce ne spune Hașdeu despre munții Caucazului cum că Carpați începând din timpurile cele mai îndepărtate și până în Evul Mediu, s'au chemat Caucaz; iar ca ultimă dovadă aducem inscripțiunea dela Braunbacher de lângă Colonia. Ea este a unui soldat din legiunea I-a a Minervei, care a luat parte la expedițiunea II-a a lui Traian, contra Dacilor. Iată acea inscripție.

MATRONIS
AUFANIBUS C.
IUL. MANSVE

1) N. Densușianu Dac. Preist. pag. 450
2) Diodor do Sicilia vol. III. 54. 4. cf. N. D. op. cit. pag. 415
3) Diodor din Sicilia III. 57. 60 cf. Platon. Oevre Tom. XII. p. III-267
4) N. Densușianu op. cit pag. 288.
5) Apollodor Rod. Argonaut. IV. 28e apud N. D. op. cit. pag. 387
6) Diodor de Sicilia libr. III. pag. 12
7) Apollodor. Rodii Argon IV. 287
8) N. Densuș. pag. 483

TVS M. L. I. M.
P. F. V. S. L. M. FV
AD ALVTVM
FLVMEN. SECVS
MONT. CAVCASI

In transcripție: Matronis aufanibus Cajus Iulius Mansuetus, miles legiones priinae Minerviae piae felicis votum solvit lubens merito fecit (sau volum solvit laetus merito feliciter) voto facto ad alutum flumen, secus montem Caucasi.

In traducere: Zinelor Ursitoare, Cajus Iulius Mansnetus, ostaş în prima legiune a Minervei, pioasă fericită, îndeplini cu bucurie cuviosul vot făcut la fluviul Olt, lângă muntele Caucaz [1])

Pe această marmoră cuvintele relative la Olt şi Caucaz, sunt scrise fără prescurtări, încât în privința lor, nu se poate ridica nici o umbră de îndoială, ori controversă.

AD ALVTVM
FLVMEN SECVS
MONT CAVCASI

Oltul e pus aici la masculin, ca şi în Naevius, ca şi pe tabla Peutingeriană şi în limba romană Alutus nu Aluta, ca în Ptolomeu şi în Dione Casiu. Froener reproduce inscripțiunea între cele relative la Războiul Daco-Roman şi recunoaşte că prin Mons Caucasi, nu se înțelege altceva decât munții Daciei. Muntele Caucaz mai e amintit şi în Florus scriitor latin un secol posterior lui Traian. Piso Rhodopen caucazum penetrativ (Florus III. 5. vezi Haşdeu op. cit. pag. 279—280) Apolloniu din Rodos, vorbeşte de muntele Caucaz că fiind în Dacia Preistorică şi deci şi de Colchida. Despre existența Colchidei în Dacia Preistorică, vorbeşte şi Ovidiu. El spune: că numai undele Dunării ne despart regiunea Tomitană. de malul Crivețean al fluviului unde locuesc Iazigii, Geții şi Colchii şi gloata Metereea.

Iasyges et Colchi Maetereaque turba (varianta: regna) Getaeque Danbiis mediis vixsprohibentus aquis. In distihul de mai sus, țărmul Nordic imediat al Dunării, adică partea cea limitrofă cu Dobrogea, este reprezentată prin Iazigi şi Geți de care poetul de la Tomis, se plânge necontenit în tristele şi Ponticele sale.

1) Haşdeu Ist. Crit. pag. 285. cf. N. Dens. op. cit. nota (2) pag. 306)
2) Haşdeu Ist. Crit. pag. 279-80 cf. Tocilescu, Dacia înainte de Romani pag. 72
3) Hentzen C. I. L. No. 5930

Iasyiges et Colchi Metereaque Turba Getaeque

Iasygi de neam Sarmatic şi Geţii cei de viţa Tracică (Pelasgică) erau două mari popoare, cărora le aparţinea în epoca lui Ovidiu teritoriul dintre Nistru şi Olt, locuind faţă în faţă cu Dobrogea. Ovidiu atât de bine informat despre tot ce se petrecea în bazinul Dunării, ştia că Colchii, reprezintă pe locuitorii din Carpaţi. Astfel că ori ce mirare va dispare îndată ce monumentele cele mai autentice, probează că Carpaţii noştri au păstrat şi ei în vechime numele de Caucaz şi prin urmare pe ţărâmul Nistrului a fost Colchida.

Apolloniu din Rhodos numeşte Carpaţi *„stânca Caucaz"*. Gotul Iornande sec VI. numeşte şi el Carpaţii „Caucaz" (de reb. Get. VII). Ammian Marcelin istoric latin din sec. IV, povestind invaziunile Goţilor în Dacia, a cărula porţiune orientală aparţinea pe atunci Geţilor, fiindu-le teamă de cumpliţii năvălitori, s'au împărţit în două tabere; una a trecut Dunărea în imperiul Roman, cealaltă sub conducerea lui Ataranic, după ce a resistat pe malul Apusean al Prutului, a fost silit să se retragă în regiunea păduroasă şi muntoasă numită Caucaland (Ad Caucaladensem locum altitudine şi lvarum in accesum et montium, cum suis omnibus declinavit) (rer. gest. XXI. 3. 4.), Aşa dar un segment al Carpaţilor, se numea Cauca, căci finalul „Land", în toate limbile germane însemnează ţară; Cauca-Land, însemnează ţara Cauca. Alte mărturii din sec. XX, deci cu 1000 de ani mai bine, în urma diferitelor mărturii citate mai sus, Carpaţii se mai numeau din când în când Caucaz. Cronicarul Rus Nestor născut pe la anul 1056, zice: spre Nord până la marea Pontului, Dunărea Nistrul şi munţii Caucaziani, adică cei Ungureşti (Schafarik slow star 900 do Pontscago moria napolunosczny ja strany, Dunaf, Dnistr i Kavkas ijskyja gory roksze ugorskyja (ap. Tocilescu op. citp. 74 nota cf. Haşdeu Ist. Crit p. 279—85) Deci este un fapt înregistrat de şapte fântâni istorice irecuzabile pe lângă care Ovidiu este a opta şi Strabon a noua, cum că Carpaţii începând din timpurile preistorice şi până în Evul Mediu, se chemau Caucaz. Şi nu se chemau astfel numai o porţiune a Carpaţilor, ci sistemul întreg, ba până şi prelungirea Trans-Dabiană, căci în Apollonius sunt cataractele de la Orşovă. In Iornande asemenea. In inscripţia de la Colonia, Caucazul sunt munţii Olteniei sau mai curând ai Muscalului, în Ptolomeu, idem. In Flor, munţii Caucazului sunt Balcanii, In Amian, Caucazul sunt munţii cei mai apropiaţi de Prutul de jos. In Ovidiu se pare a fi ramura Vrânceană sau din Buzău. In Nestor Caucazul sunt toţi munţii ungureşti. Există încă până astăzi o urmă supravieţuitoare a numelui Caueaz în privinţa Carpaţilor: dealul Cocanului din Muscel, adică mai în

acelaş loc unde ostaşul Mansuetus stătuse în timpul răsboiului Dacic la fluviul Olt lângă muntele Caucaz şi unde mapa lui Ptolomeu ne arată poporul Cocaneni (Haşdeu Ist. Crit. pag. 285—6).

Din cele spuse mai sus am văzut că Carpaţi se chiamă Caucaz; Strabon ne spune că Siginii locuiau în timpul său pe lângă Caucaz. Dar Caucazul Siginilor sunt munţii Ardealului. Ilustrul geograf Strabon, lămureşte înţelegerea topografiei contimporanului său Ovidiu şi acum se explică cele două versete citate mai sus: Iasyges et Colochi metereaque turba Getaeque.

Danubit mediis vix prehibentur aquis.

Ele se traduc şi se explică astfel:, De Iasygi şi de Caucazieni (munteni din Carpaţi) de popoare transmontane (Agatirşi, Sigini. etc,) şi de Geţi, ne apără apele Dunărei. Cu alte cuvinte ca şi în Apolloniu, Strabon, Amian Marcelin ca şi în Iornande şi Nestor ca şi în inscripţia de la Colonia care ne-a servit ca punct de plecare în această analiză, numele Carpaţilor în Ovidiu e Caucasus.

In epoca lui Traian adică a memorabilei inscripţii cn Oltul, Secus Montem Caucazi, Marţial scria unui amic care pleca spre Dunăre că în ţara Geţilor o să se găsească stânca lui Prometeu pe care a fost încatenat, adică pe muntele Farangs al muntelui Caucaz (Muntele Parâng din Jud. Gorj).

Acestea spuse despre catenele muntoase ale Daciei Preistorice să revenim la timpurile istorice şi să vedem când munţii Carpaţi, au căpătat denumirea actuală. Pentru prima oară, o găsim la Ovidiu anùl IX înnainte de Cristos (Ovidiu Tristele liber. I. v. 8 cf. Haşdeu Ist. Crit. pag. 277). Apoi la Ptolomeu (145 p. c) când pune poporul Besilor lângă Carpaţi (Ptolomeu III. 5. 21). Numirea de Carpaţi este proprie lanţului de munţii Nord-Vestici şi s'a dat într'o epocă târzie şi anume în sec. XVII-a munţilor Transilvaniei (Tocilescu, Dacia înainte de Romani pag. 68). Noi credem că această denumire trebue să fi fost dată numai unui segment de munţi, încă din timpurile preistorice şi numai după ce poporul a uitat denumirile preistorice din cauza invaziunilor barbare, s'a întins denumirea generică de carpaţi numai în sec. sus amintit. După A. de Paniagua, cuvântul de Carpaţi, însemnează literalmente încingătoarea ţării negrilor. Sub raportul etimologic, cuvântul Carpaţi ar deriva de la Dravidianul Karu, adică negru, şi patta, adică încins, de la verbul de pat (a înconjura, a încinge) (La civilization Neolitique, pag. 100). Iată pentru care consideraţiuni am spus, că denumirea este mult mai veche de cât s'a crezut, întrucât etimologia cuvântului Carpaţi stă în strânsă legătură cu ţara negrilor despre care am vorbit mai sus.

CONCLUZIUNE

Am urmărit pe Etiopienii Occidentali mai întâi in Apusul Europei și mai apoi; în Dacia Preistorică, încă din timpurile neolitice; străinii au numit această țară Etiopia. Tot în timpurile Neolitice, peste substratul Etiopian, s'a așezat un alt popor aici, de viță Ariană însă înainte de venirea Arilor în Europa, numit de către Greci Pelasgi; ei însă se numeau: Velasci, Valasci, ori Vlahi.

Slavii vechi, numeau țările române Zemliu-Vlașca ori Kara-Vlașca; iar Traeii vechi, s'au numit până la jumătatea evului mediu, Belasci ori Balasci, iar mai târziu Blaci. Germanii vechi, numeau atât pe Romani cât și pe Români, Vlahi. Totuși Dacia Preistorică a continuat și mai departe a fi numită de străini Etiopia, până la anul 525 înainte de Chr. De la această dată până în sec. XYII-a, țările române au fost numite de străini, *Arabia* și *Arabia fericită*, de și concomitent, după cucerirea Scyiților, Herodot ne spune că se numea Scyitia Nouă.

După venirea Geto-Dacilor, s'a numit Dacia și chiar după cucerirea Romană ca și după părăsirea ei de Romani, a continuat a fi numită de străini Arabia, iar de alții Tătaria. Nobilii Daci, încă de pe timpul lui Cezar, se numeau Sarabi, când casta lor fusese organizată de către regele Dacilor Boerebistă. Sarabii fiind o castă nobilitară, încă înainte de sec. V-a, au dat Dacilor pe cei mai mari regi, în frunte cu Decebal, iar Romei i'a dat cinci împărați: pe Filip Arabul, pe fiul său Filip, pe Regilian, din familia lui Decebal pe Liciniu și Galeriu, toți de o energie mărturisită chiar de către dușmanii lor. Basarabii după sec. XIII-a, au dat Românilor un lung șir de eroi, ca Alexandru Basarab, Mircea, Vlad Dracul, Țepeș, etc. etc. Deci, acelaș rol covârșitor de conducătorii neamului românesc, l'au avut Sarabii, contra furiilor venite de afară după părăsirea Daciei de către Aurelian, la 270 P. C. până în sec. XIII-a. Cu începere din sec. XVI-lea străinii nu-i mai numea pe Români nici Arabi, nici Tătari, ci au înlocuit aceste denumiri cu echivalentul lor de negrii, iar țara românească, pe lângă denumirile de Vlahia și Ungro-Vlahia din sec. amintit mai

sus, l'a luat în totalitatea ei şi pe acel de Basarabia sau ţara Basarabilor, (sec. XII-XV) numită astfel în special de străini şi foarfe rar de către domnitorii români. Aria teritorială ocupată de către Etiopieni în Dacia Preistorică, judecată după localităţile unde s'au descoperit statuetele Etiopiene este: Jud. Romanaţi, întreaga Oltenie cu Jud. Brăşov Sf. Gheorghe (Trei Scaune) şi Sibiu, iar în Moldova Jud. Iaşi şi Fălticeni.

Ca urme istorice găsim de la Etiopieno-Pelasgi, pe lângă denumireă de Etiopia la Homer, Hessiod şi alţii şi statuete Etiopiene, ca probe peremptorii despre existenţa lor aici. Mai găsim ca consecinţă dovezi heraldice, numismatice, sigiliografice, iar după denumirea lor de Arabi, numiri Etnice şi Geografice.

Este adevărat, că multe lucruri şi fapte ne rămân necunoscute din timpurile neolitice şi protoistorice, până la Sarabii primitivi şi chiar dnpă alipirea la acest nume de Ban. Dar în tot cazul faptele cunoscute până acum, luminează tot acest interval de timp, pe neaşteptate. Când un lanţ de probe peremptorii, zice Haşdeu, demonstrează că un fluviu între anii D—G, avusese acelaş curs, sub acelaş nnme, între aceleaş maluri, pe aceeaş albie ca şi între anii H—L, mai trebue oare demonstrat că pe aceeaş albie între aceleaş maluri, sub acelaş nume, el avusese acelaş curs în intervalul cel dintâi dintre anii A—C?

O demonstrează însuşi logica faptelor. Intr'adevăr cu cât studiez documentele în complexul lor şi cu cât te urci mai sus pe treptele veacurilor în istorie, cu atât rolul istoricului se aseamănă cu al Paleontologului.

Paleontologul, în săpăturile pe care le face în interesul ştiinţei cu cât se coboară mai afund cu săpăturile în scoarţa pământului, găseşte adeseori schelete fosile omeneşti, iar alături de ele, găseşte instrumentele de cremene de cari s'au servit şi zeităţile la cari s'au închinat. El ştie că sub acel schelet a existat cândva un om şi care a dispărut de veacuri, pe când obiectele făcute de mâna lui cum de ex. o secure de cremene, un fetiş de terracotă, sub formă de statuete, rămân. Cercetezi de aproape sistemul osos al scheletului fosil şi vezi calităţile lui cefalice: că el are faţa scurtă, umerii feţei ridicaţi, nasul turtit şi lat, cu nările rotunde, ca gura de scurgere a unui burlan, că au aceeaş dolicicefalie, acelaş prognatism, aceaş platirinie, aceleaş calităţi negritice. în fine aceeaş morfologie ca şi a Hotentotului din Africa Trans-Equatorială. El este voinic şi industrios, excelent vânător al Renului şi face parte din rasa de Cro-Magnon, ca şi omul de la Cucuteni, Al doilea rând de documente mai sunt numeroase statuete Etiopiene. Când le studiezi, găseşti că ele de multe ori sunt tatuate, an steatopighie şi regiunile fesiere

foarte desvoltate. Vezi că Etiopianul le-a plăsmuit după natura vie, adică după imaginea soției sale, pentru care aveau un mare cult. Cu alte cuvinte, scheletul și statueta Etiopiană, sunt rămășițe și deci indicii sigure despre existența lor aici. Dar dacă ar fi numai atât încă tot n'ar fi destul; existența lor în țara noastră a lăsat urme neșterse, care prin întunericul veacurilor au ajuns până la noi. Am văzut că toate popoarele, atât cele orientale cât și cele occidentale au cunoscut țara românească sub numele de; Etiopia, Arabia, Tătaria, Țara Neagră etc. Dar ideia de negru provoacă ideia de alb. România de la Carpați fiind neagră, Villharduin numește pe cea de la Balcani, România Albă. De asemenea, Transilvania fiind numită Ungaria Neagră, Ademar de Chabane ca și Nestor, numesc pe Ungurii propriu ziși: Ungurii Albi. Insă Ademar lămurește că această albeață n'are alt caracter, decât să deosibească Ungaria propriu zisă de Ardeal. Dicitur Alba Ungaria ad differentism Ungriae Nigrae. Pontul Euxin, fiind numit Marea Neagră, Grecii, Turcii și Slavii, i'au dat mărei Ionice numele de Albă. Cronicarul Maghiar, Simon de Keza, i-a numit pe Cumani, cari ocupaseră locuri neromânești, Cumani Albi, în opoziție cu Cumanii Negrii de la Dunăre și Carpați. Fără a mai înmulți exemplele, amintim aici că epitetul de alb, este izolat, occidental, cu totul străin literaturii populare, linguisticei și diplomaticei. In timp ce Neagra Românie, Neagra Tartarie, Neagra Cumanie, Țara Neagră etc., purcezând toate din acea negreață Etiopică, transformată în urmă în negreață Arabică și ajunsă la Sarabi, iar după o lungă evoluțiune la Basarabi și concomitent în Vlahie și Ungro-Vlahie, formează un întreg ciclu, compact, solidar, strict circumscris, din toate părțile, între Neagra Ungarie, Neagra Bulgarie, Marea Neagră, Neagra Mare și pe care le-am rezumat prin mapa epică dată la finele acestei lucrări. Iată dar în scurte cuvinte, explicate după părerea noastră, termenii de Vlahi și Vlahie, de Vlahia Neagră, de Sarabi și de Basarabi cum și de Negrii Voevozi, rămase ca amintiri extrem de îndepărtate de la acei Negrii Etiopieni, cari au trăit aici în Dacia Preistorică, dar cari foarte de timpuriu au fost absorbiți, ca să mă exprim astfel, în marea massă pelasgă, Valască sau Valahă care a asimilat atâtea popoare. Dar Etiopienii, numiți în urmă Arabi, de către streini și puțin ceva de către Munteni, au mai rămas la ei urme indelibile de acea negreață atavică, pe ici colea, un calificativ etnic în heraldica noastră și două denumiri geografice, din care una se menține până astăzi în denumirea Basarabiei actuale. Dar și pentru intervalul dintre sec. III-XIII-a, ne lipsesc texte, ne lipsesc documente ne lipsesc nume proprii, ne lipsesc amănunte, dar perspectiva istorică nu mai ne lipsește de astă dată. In Oltenia și în Hațeg, luptându-se contra năvălitorilor și revărsându-se din când în când

asupra regiunilor de prinprejur, trăia pe atunci poporul românesc, având domnitori din casta Sarabilor, ascuns în munţi, ca o comoară depusă de Traian şi păzită de urmaşii lui Decebal.

— SFARŞIT —

Harta epică a Arabiei de la Carpaţi şi Dunarea de jos.

Nigra Ungria (1000)

Czerni-Ugri (1050)

Caraulaghi 1200

Nigra Cumanie 1300

Tzrni-Tatari 1350

Negru Voivodat

Kara-Iflak 1350

Bass-Arabia

D u n ă r e a

Mavro-Vulgaria 950

Czerni-Bolgari 1050

Bla-men 1200

Kara-Bogdan 1400

Mavro-Vlahia 1400

Kara-denghiz

Mavro-Talasa

Svarta-haf

Nigrum Mare

Marea Neagră

Tzrni-Bugari [1]) Negrii Bulgari din baladele sârbeşti.

1) B. P. Haşdeu Ist. Crit. p. 160.

TABLA DE MATERII

FINE

Preţul Lei 30